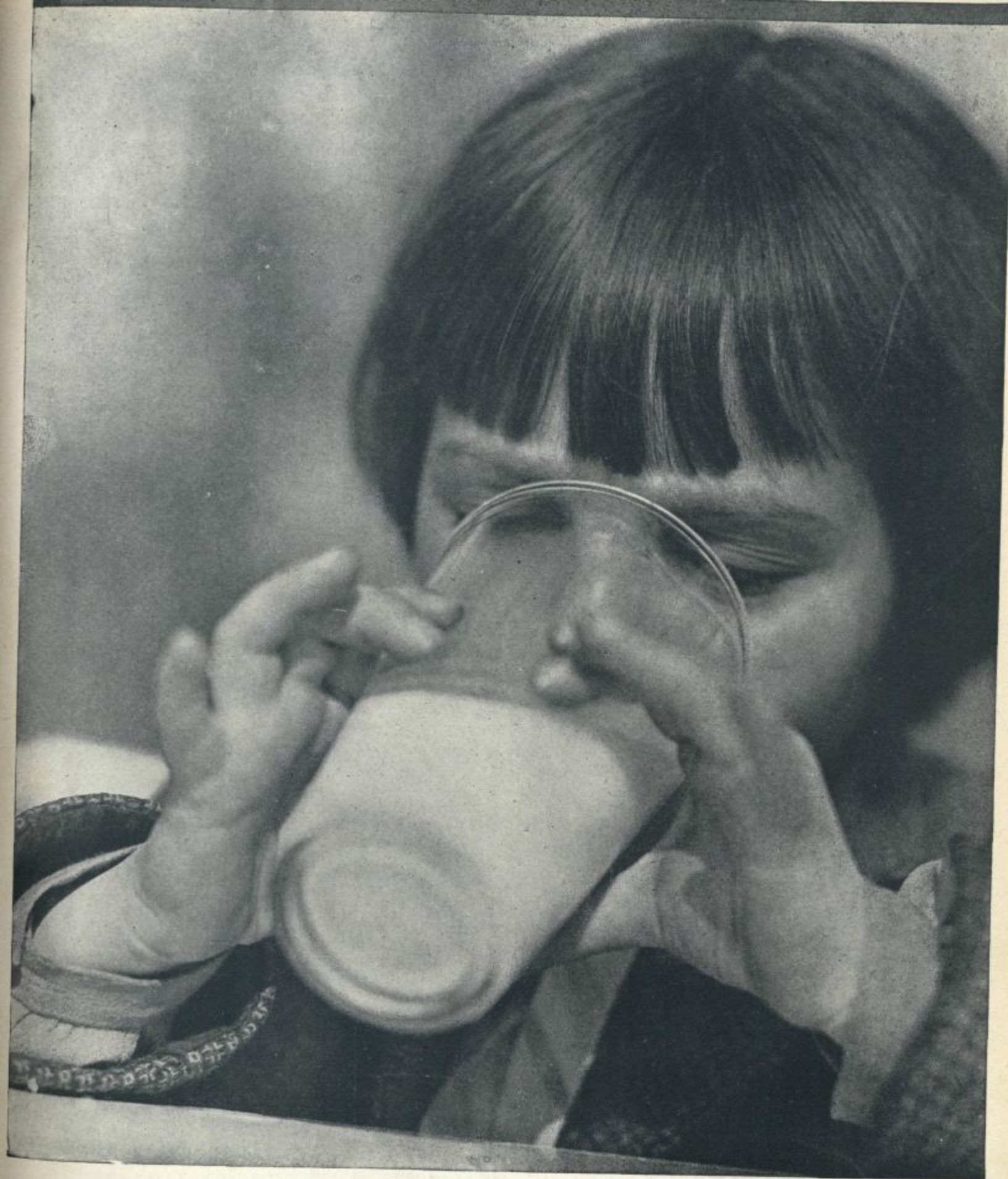

ŽENA IN DOM

ŠTEV. 8

AVGUST 1939

LETO X.

ŽILKO MASTERL

I
M
A

PREDILNICA ZA ŽIMO
STRAŽIŠČE RRI KRANJU

*Izdeluje vsakovrstno žimo za žimnice,
blazine, fotelje, couche, otomane itd.
po najnižjih cenah*

Vzorci na zahtevo brezplačno!

Telefon interurban št. 6

Železniška postaja: Kranj

Tehnično dovršene

pisalne
stroje

dobite pri

The Rex Co. Ljubljana

Gradišče št. 10

Telefon št. 22-68

DR. OETKER - ju zaupanje daruj,
z njegovo pomočjo si srečo kuji!

Najlepši okras sobe je

knjižna omara

z lepo in okusno vezanimi knjigami.

T e l e f o n 24-87

Lepo vezavo, od preproste do najfinejše, Vam pa oskrbi
knjigoveznica

Jože Žabjek

Ljubljana, Dalmatinova ulica 10

Izdelava vsakovrstnih trgovskih knjig po naročilu, kakor tudi vseh drugih v to stroko spadajočih del. — Lastni čitalni stroj.

SLADKO BREME

«Na nebu ščip plava, šumi, šumi...» Aj, dež šumi in kaplje odskakujejo od pločnika nazaj na hlačnice. O luni ni sledu. Vsi trije prijatelji, Marko, Dore in Vinko, hodijo s privihanimi ovratniki brez dežnika in so dobre volje. «Na nebu ščip plava,» deklamira Marko in kaže na bleščečo reklamno kroglo pred barovim vhodom.

Marko je debelušen mlad gospod, ki so mu pečene piške, mične deklice in vesela družba enako zanimive. Dore je potuhnen veseljak, zviti in sebičen tridesetletnik. Vinko je dobrodušen in mehkega srca. Gromko se smeje in zabavlja na ženske, v srcu pa jih obožuje. Ima vse lastnosti, ki so potrebne dobremu zakonskemu možu. Toda ni oženjen. Tudi Marko ne, in Dore je celo prisegel večno samstvo.

«Marko bo moker od znotraj, obleka bo mokra od zunaj, in nihče Marka ne bo pozdravljaj v zgodnjih jutrnjih urah s solznimi očmi in pretečimi pogledi,» radostno modruje in zloguje Marko. V baru je siva megla od cigaret-nega dima. Vse deklice so enake, Marko jih spozna le po noskih in nožicah. Niansa rdečila in barva las se vsak dan spreminjata. Obleka tudi.

Vinko in Dore sedita tiho v kotu in jih molče opazujeta. Nič ni hujšega za Vinka, kakor da si ženske javno mažejo obraz in da moški to trpe. Marko pa razlaga dalje: «Če si oženjen in se domeniš za kavarno — oh! s kom, kam, kako dolgo, kje...! Ko se vrneš kmalu po polnoči najboljše volje domov, leži v postelji in te gleda kakor zločinca. Potem sledi debata. Pogovor traja približno do druge ali tretje ure zjutraj. Ukrotiš jo samo zlepa. Sladka ženka, moj revež zapuščeni... Zjutraj pa si zaspan in prepadel, v pisarni te vprašujejo, ali si bil spet v baru. Seveda sem bil v baru — do tretje ure zjutraj. Potem se veseliš na posteljo zvečer... Zvečer vzameš knjigo v roko in ležeš spokojno v posteljo. Pri prvi strani že prične. Pri deseti še vedno slišiš — da jo boli v hrbtu, v križu. V hrbtu te boli, res? — Bereš dalje. Spet slišiš, da jo boli. V rami jo trga. A v rami te trga, v kateri rami? sočutno vprašaš. In noga ti je odrevenela? Ko bi ti že odrevenel jezik! Toda te želje ne smeš izreči. Zapreti moraš knjigo, potrpežljivo poslušati njene nadloge, in končno le ni nič bolje. Čudno je samo to, da morejo tako drobna ženska bitja toliko bolečin prenašati, noč in dan, dan in noč. Pri vsem tem pa so videti zdrave. Celo ponoči si izmisli, da je lačna, in gre v shrambo. Zjutraj, ko bi bilo najlepše še malo poležati, moraš — če si dober soprog — lepo poslušati njene čudovite sanje in njih pomen.»

Marko govori, kakor da je že oženjen. Rad govori o tem, Dore in Vinko sta očarana. Vinko je v srcu prepričan o nasprotnem, skrbno skriva svoja čustva in tovariško zabavlja na nežni spol. Tudi otroke ljubi in se rad igra z njimi. Nekoč se je izdal in je rekel tovarišem, da njegov zakon ne sme ostati brez otrok. Bušnila sta v gromovit smeh, Vinko pa je zardel in preklical tisto o zakonu.

Marko je takoj pričel spet o presrečnih soprogih: «... Zdaj zjutraj tolikokrat zakasniš službo, Vinko. Potem ko se oženiš, boš stal že pred osmo uro pred pisarno, srečen, da si izven zakonskega ozračja. Zvečer ti bo telefoni-

Nadaljevanje na str. 322 in 323.

Dvakrat isti obraz –
in vendar
kakšen razloček!

Žena z lepo, čisto poltjo je bolj brezskrbna in vesela. Ko bi žene samo vedele, kakšen uspeh bi lahko dosegle šele s pravilno in redno nego!

Redna nega je tako preprosta, pa vendar tako uspešna s pomočjo Elida kreme Ideal. Koža ohrani mladostno živo barvo, ostane gladka in nežna. Zaradi vsebine hamamelisa ima še prav poseben kosmetičen učinek.

**ELIDA
KREMA**
+ IDEAL +

Vzrok debelenja

Vzrok debelenja je največkrat uživanje preobilne in nesmotno sestavljene hrane ob nezadostni zaposlitvi mišičevja. Pri moških najdemo vzrok debelenja tudi še često v preobilnem uživanju alkoholnih pijač, pri ženskah pa se pojavlja zlasti po prekoračenem 25. letu starosti. Sredstev proti preobilni debelosti ne manjka. Takšna so na pr. izdatno gibanje mišičevja, šport, mehanična sredstva (masaža), elektrika, parne kopeli itd. Vendar pa vemo, da imajo te metode vsaka svojo slabo stran, škodljiva pretiravanja in celo nevarnosti za zdravje. Slatinske tablete za hujšanje, ki so sestavljene iz zdravilnih mineralnih soli in neškodljivih ekstraktov zdravilnega rastlinstva odstranjujejo brez najmanjše neprijetnosti vse pojave in znake čezmerne debelosti. Mladeniško sveže se torej počutite, ako uporabljate Slatinske tablete za hujšanje, ker izgine odvišna maščoba s trebuha, s stegen, izpod brade, vratu in skratka povsod, kjer je doslej kazila zunanost, pa tudi iz notranjih organov. Nenormalna teža prične padati, telo postane vitko in lahko in daje v pridobljeni novi prožnosti zopet veselje do življenja. Slatinske tablete se dobe v vseh apotekah. 50 tablet Din 24—, 100 tablet Din 39— in 200 tablet Din 69—.

R. S. br. 27494 28. XII. 1934.

Mlade mamice

Žene, ki so že skupno čakale v poročnišnici na svoj veliki dogodek, se sestajajo v sobicah kakor davne prijateljice, kakor tekmovalke, ki so zapustile start istočasno in dosegle cilj v neenakem času. Druga drugi zaupajo prestani strah; po večini jim ni prav, češ da so prišle prezgodaj. Ena izmed njih pripoveduje, kako se ji je hotelo ravno tisti dan, preden je šla v poročnišnico, delati: oprala je vse do zadnje cunjice, toda ko je morala naglo oditi, ni imela niti poštenih nogavic suhih. In nazadnje je bilo suho vse kakor slama, preden se je otrok javil na svet.

Vse se nekako sramujejo zaradi umnega (racionalnega) delovanja zavoda, v katerem so tako rekoč morale odložiti vso sramežljivost, preden so prestale svoj del. Zdi se jim, da ne morejo živi duši pogledati naravnost v oči. Vsaka kar gori od hrepenenja, da bi se že pobahala možu z otrokom. In dokler nima prvega obiska, pripoveduje vsaj drugim o vseh njegovih odličnih lastnostih, o njegovi pozornosti, o tem, kako se je na malčka veselil. Najbolj je pri tem zanimivo, da vse rade poslušajo — s

pogojem seveda, da bodo tudi one prišle na vrsto in povedale svoje.

Mamica, ki se nikoli ni mogla zadosti nagovoriti o svojem izvrstnem možu, je čez štiri in dvajset ur po porodu doglala pri otroku najrazličnejše lastnosti, ki jih ima po očki. Nasprotno hodijo očetje v shakespearemskem razpoloženju okrog, premišljujejo o tem, kako srečen je oče, ki med drugimi spozna zares svojega otroka. Mamice za te reči nimajo razumevanja; vsaka prepričuje svojega moža, da je ravno njun potomček najlepše in najčudovitejše dete, kar jih je kdaj zagledalo luč sveta.

Navadno so v teh dneh strašno nežne in prijazne, toda vse njihovo zanimanje je osredotočeno na otroka in na moža. Nekatera sreča morda na hodniku moža druge mlade mamice, čakajočega, da bo smel k svoji rodbinici. Morebiti je to lep in zanimiv človek, toda v tem času se zanj niti ne zmeni, ker vidi vse odlike samo na svojem otroku in možu. Vsaka mamica čaka na svojega moža in se za nobenega drugega ne meni.

Kar se tiče sester, se tem možje bolj smilijo, kakor da bi se jezile na to, da se v vse vtikajo. Čeprav se vobče misli, da sestre ne vidijo rade mož pri mamicah, to ni res. Sestre so prepričane, da marsikak očka pri rojstvu otroka bolj trpi kakor mamica. Sicer pa tudi iz izkušnje vedo, da so očetje, čakajoči rojstvo svojega potomca, že večkrat omedleli. Mamice trpijo telesno; kakor hitro pa minejo bolečine, ne vedo o ničemer več, in normalni porod jim je deset minut po tem, ko jo odpeljejo iz porodne dvorane, tako daleč kakor na pol zabljene sanje. Nasprotno pa trpijo možje, ki so bili kdaj četudi le posredno navzoči pri rojstvu otroka, čakajoči za vrati, po cele tedne in ne morejo poza-

biti. To je po mnenju sester edini vzrok, zakaj naj ostane očka v trenutku, ko prihaja otrok na svet, lepo doma. Saj ga lahko vidi prav kmalu po rojstvu. Pa še takrat je hudo, ker se mora v tem trenutku mlada mamica z vsemi silami premagovati, da ne sede in objame moža, ko se ji približa.

ALI HOČETE BITI PRIVLAČNI?

Uporabljajte Odo-ro-no, ki odpira neznosno potenje pod pazduho. Opo-ro-no spada v toaletto negovane žene kakor čiščenje zob. Odo-ro-no ohrani svežost kože in varuje obleko. Proizvaja se v dveh jakostih: „Regular“ (rdeči), enkratna uporaba varuje 3 do 7 dni — „Instant“ (brezbarvni) za občutljivo kožo, zadostuje za 2 do 3 dni. Steklenice s praktično gobico na zamašku se dobivajo v vseh strokovnih trgovinah.

ODO-RO-NO

Ko po prvem obisku odide, bi si nič tako zares ne želela kakor teči domov in ga presenetiti s tem, da bi doma že nanj čakala. Mamice bi bile tega zmožne, samo ko bi smele.

Tako imenovana razočaranja so najminljivejša izmed vseh, ki človeka v življenju zadenejo. Dogaja se, da mamica, ki se je veselila na sinčka, pa je dobila hčerko, nekoliko zajoče, toda čez hip je prepričana, da bi nikoli ne mogla imeti dečka tako rada, kakor ima svojo deklico. Počasi začne presti načrte in, ko ji dajo otroka prvič k prsim, je že prepričana, da ni nikoli hotela nič drugega kakor deklico. Deklica se da lepše oblačiti in, ko dorašča, ni iz nje taka neroda. Enako zna seveda najti tolažbo mamica, ki se je veselila na hčerko, pa je dobila sinčka.

Vse mamice vidijo na svojih otrocih od dne do dne velikanske izpremembe. Prepričane so, da bi otroka ne spoznale, ako bi ga dva dni ne videle. Ko naposled že lahko stojijo, so tako razburjene kakor rekonvalescenti, ki vstajajo po bog ve kako dolgi bolezni.

Pravi se, da, če bi moral mož priversti otroka na svet, bi nikoli ne dovolil, da bi imela žena še drugega. Mlade mamice pa pravijo to zelo redkokdaj. Saj je to navsezadnje edina bolečina na svetu, za katero pride nagrada, in v devetdesetih primerih izmed 100 izjavi mlada mamica, da se to splača.

Prve težave

«To ni stanovanje, to je razstava pohištva», je zanjavkala Helena, ko sta s Petrom osamela v novem stanovanju. Še dolgo ni bilo tisto, kar sta si predstavljala. Zmeraj optimistični Peter je zamahnil z roko: «Ne boj se, to se še vse uredi: ko boš obesila zastore, na zid kakšno sliko, in potem pride še kaka blazina, vaza s cveticami...»

«Ampak fant!» mu skoči Helena v be-

Mar ne bi ta pričeska tudi Vam dobro pristojala?

Poskusite! Da lasje lepše padajo in kodri bolj drže uporabljajte redno

ELIDA SHAMPOO

KAMILLOFLOR * BRUNETAFLO

sedu, «to vse stane veliko denarja, mi-dva pa ga nimava preveč.»

«Le nikar se ne boj, s časom bova vse uredila», jo je tolažil mož.

In potem sta začela oba vsak na svojo roko znašati vse, o čemer sta mislila, da bo stanovanju v okras. Petra so najbolj mikale trgovine s steklom in keramiko, varčna Helena pa je stikala po maminih skrinjah in predalih, in stanovanje se je polagoma polnilo z ljubimi drobnarijami. Vselej je bilo prijetno presenečenje, kadar je kdo izmed njiju skrivaj obesil kako sličico ali pa postavil v stanovanje kak čeden predmet. Nekoč pa se je Peter vrnil domov in našel na kredenci dve secesijski bronasti vazi. Secesije ni nikoli maral; vsi taki predmeti so ga preveč spominjali na zatohla stanovanja njegovih dijaških gospodinj. Komaj je čakal, da pride Helena domov.

«Ali sta ti ti dve vazi všeč?» je vprašala, komaj odloživši klobuk.

«Všeč?» je naglo izbleknil. «Gnusni sta, pravi spaki med vazami.»

«Ampak ti imaš vendar starine rad?» je ugovarjala, in obrvi so se ji nekako sumljivo stezale.

«Otrok,» jo je poučeval že previdneje, «tile vazi sta stari komaj štirideset let. In potem — kar je staro, še ni treba da bi bilo zaradi tega okusno in lepo.»

«Ampak to sta vazi moje stare matere. Spominjam se, da sta stali pri njej v paradni sobi, in stara mati ju je zelo, zelo cenila. Nikoli nisem smela naliti vode vanje», je pojasnjevala Helena, vsa v solzah.

Ta dan sta prvič večerjala molče, in nič kaj jima ni dišalo. Naj je Peter kamor koli pogledal, vselej sta ga nazadnje zbadli vazi v oči. Helena je hodila po stanovanju kakor polita kura, Peter je v duhu godrnjal: «Preklicana ženska nelogičnost! Rečeš, da je vaza grd izmeček, pa že vidi Helena v tem žalitev celega rodu!»

Ko je zjutraj Peter odšel z doma, je Helena pobrala obe vazi in šla z njima k mami.

«Kajne da mi neseš tisto ropotijo nazaj?» je uganila mati, brž ko je uzrla trebušasti zavitek. «Saj sem si to takoj mislila! Pa ti nisem hotela nič reči, ker imaš zmeraj svojo glavo.»

Počasi je Helena zaupala materi prvo težavo.

«Toda stara mati so ju vendar tako cenili!» je dodala, ko je mati slišala že vse mile tožbe.

«No, kako bi ju ne!» se je smejala mati. «Dobila ju je v dar od svoje sva-kinje, in to veš, moja draga, s svakinjami moramo biti vedno v dobrem razmerju. Tvoj oče tudi vaz niti videti ni mogel. Ti dve vazi sem morala pred njim pospraviti v skrinjo. Prav nič se Petru ne čudim.»

Domov se je vračala Helena že spokorno. In ko je prinesel Peter zvečer veselo moderno posodico iz emajlirane gline, je bila prva težava njenega zakona srečno premagana. Slavila sta spravo in v duhu sklenila, da bosta v bodočnosti manj malenkostna in zmotam drugega prizanesljivejša.

Počrnite brez opeklin

v 3 d n e h

**Ambre Solaire je
novo sredstvo za
sončenje — ono
propušča korist-
ne žarke, od ka-
terih koža počrni,
in zadržuje škod-
ljive, ki kožo žgo.**

AMBRE SOLAIRE

OLJE, KI FILTRIRA

... Glejte ...

... mojemu sodelovanju gre zasluga, da porjavi koža tako lepo in tako naglo celo tedaj, če je oblačno. Kako zdravi in močni so videti zarjaveli ljudje! Vsakdo ve, kako dobro de, če se telo preda blagodejnemu vplivu sončnih žarkov. Dobro, da poznate mene, ki Vam varujem kožo in pospešujem porjavitev.

Če se mi zaupate, je sončenje brezskrbna radost in zdrav ter okrepujoč odmor in počitek.

Uspeh zdravnice

Ameriška zdravnica Myrtil Cravelova na univerzi v Bayloru v Texasu je izpopolnila konserviranje krvi za transfuzijo. Do nedavna je bilo mogoče izvrševati transfuzijo samo neposredno od darovalca krvi v žile onega, ki je kri potreboval. Toda v času epidemij, pri velikih nesrečah itd. je težko najti takoj zadosti darovalcev krvi. Nedavno pa je uspelo imenovani mladi ameriški zdravnici, da je našla način, kako se da kri konservirati tako rekoč za neomejen čas. Kri je popolnoma posušila, ne da bi s tem uničila katero njeno važno lastnost. Tako konservirana kri se shranjuje v prašku v steklenih cevkah in se lahko uporabi kadarkoli. Treba je le prašek raztopiti v določeni množini destilirane vode. Označi se seveda po krvnih skupinah in je v cevkah vedno pri roki.

Kdor hoče, zna

- ... odnehati, če nima prav.
- ... reči «ne», če ve, da bi mu «da» lahko škodoval.
- ... odpustiti, ako kdo svojo krivdo prizna.
- ... se upirati, če ga napade izkušnja.
- ... prenesti, da ima drug prav in ne on.
- ... razumeti, da lahko vsak greši.
- ... preprečiti, da drugi ne trpe zaradi njegove slabe volje.
- ... čakati, če ve, da nepotrpežljivost nič ne koristi.
- ... preprečiti, da se drugemu ne zgodi krivica.
- ... odreči si, kadar izdatek ni v skladu z dohodki.

★

Najboljše rečne ribe pri nas so smač, postrv, nato pa krap.

Ribje zrezke pečemo po navadi iz smovega mesa.

Riba je speža, ako je tako trda, da se ne pozna odtisk prsta, če jo pritismo, in če ima rdeče škrge.

Lokarde (scombri) so najboljše meseca aprila in maja.

Žabje krake prodajajo na trgu od oktobra do konca maja.

Polenovka je na soncu posušena sled. Dobra je, če je pri ušesih prozorna.

Za brodeto je najboljša tunina.

Sardele se cvrejo na olju.

Mlada gos ima svetlordeč kljun in tanke noge. Če je pitana, se prst vdere globoko vanjo in se vdrtna v njej dalje časa pozna.

Dober riž je podolgovat, trd, cel in prozoren.

Čaj je zelen ali pa črn. Črni je milejši in manj razburja živce.

Želodca in jeter perutnine nikdar ne pečemo z ostalim mesom, ampak porabimo drob rajši za juho.

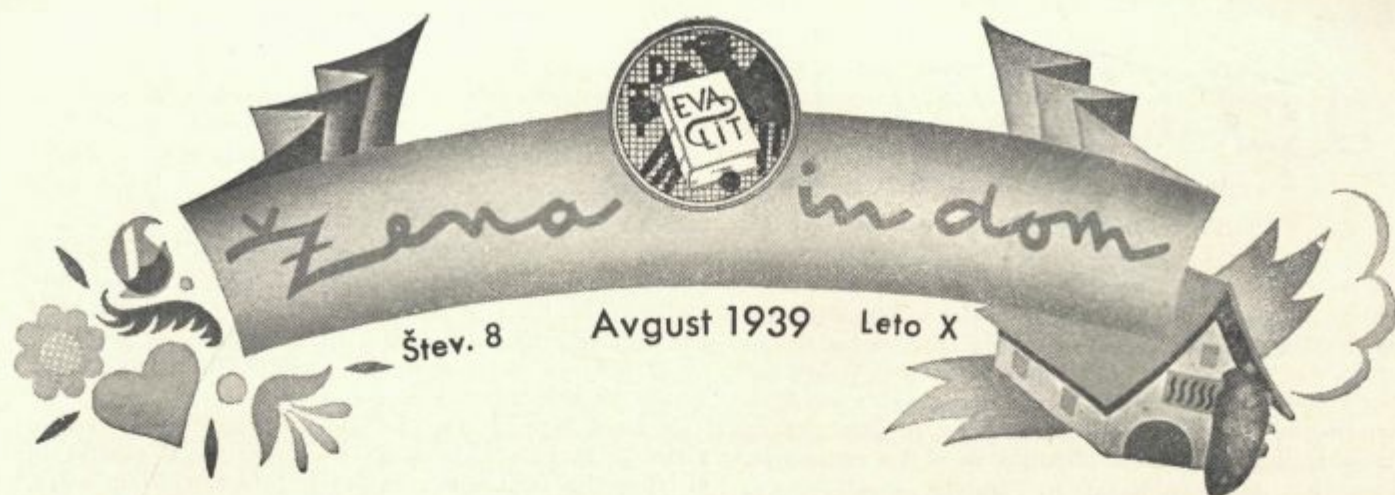
Ragu je juha iz teletine, perutnine, rib itd.

★

Sveža jajca v vodi utonejo, ko stara plavajo na vodi. Staro jajce ima temne pege, ako pogledamo skozenj proti svetlobi.

★

Dober stročji fižol se rad lomi in nima niti.

Drage naročnice in bralke!

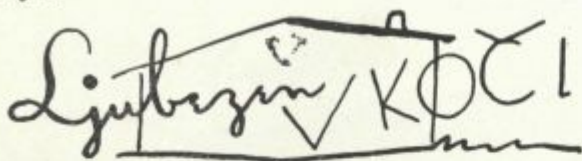
Kakor vsako leto, tako Vas tudi letos prosimo, da bi nam storila vsaka izmed vas majhno uslugo. Pokažite naš list svojim prijateljicam in znankam, ki še niso naročene nanj, pokažite jim naše krojne pole in pomagajte nam tako razširiti krog naročnic in bralk. Čim več naročnikov ima list, tem večji je lahko po obsegu, tem lepši v opremi in bogatejši po vsebini. Naročnina za list je res tako neznatna v primeri s kvaliteto, ki vam jo nudimo, da moramo računati z velikim številom naročnic, če hočemo delati brez izgube.

Mnoge naročnice nam pišejo, da so z listom izredno zadovoljne, da uvidijo naše prizadevanje, da bi ustregli prav vsem željam. Hvaležni smo tem naročnicam za njihove bodrilne besede. Tako nas zmerom iznova podžigajo, da še izpopolnjujemo list in uvajamo rubrike, ki utegnejo zanimati večji del naročnic. Največje zadoščenje in največjo izpodbudo nam pa boste dale s tem, če nabereite v krogu svojih prijateljev in znancev novih naročnikov. S tem koristite nam, prav tako pa tudi sebi. Radi bi še bolj izpopolnili list, radi bi ustregli sleherni želji, ki jo izreče ta ali ona naročnica. Vse to pa je mogoče samo tedaj, ako se krog naročnikov stalno veča. Za nove naročnice vam bo dala založba lepo nagrado, in tako bo vaš trud dvojno poplačan.

Hkrati vas tudi prosimo, da nam sporočite morebitne želje, ki jih imate glede krojne pole ali glede vsebine lista. Če vam v listu kaj ne ugaja, nam to odkrito povejte. Odkrita beseda je več vredna kakor neiskrena hvala. Zavedamo se, da vsem ne moremo ustreči, vendar pa se skušamo zmerom ravnati po željah svojih naročnic. Kar je v naših močeh, tudi vselej storimo. Z željo, da nam ne odbijete te male prošnje, Vas vse prisrčno pozdravljamo in Vam želimo vesele počitnice.

UREDNIŠTVO

Prevedel France Bevk.

(Nadaljevanje.)

Bil je deček. Lina je sedela z njim v naročju, mu pela švedske pesmi in ga uspavala. Pregarjati si je morala čas, dokler se Jens spet ne vrne. V hiši so bili na tesnem z živževem, in oče je moral z vrečo k sosedom, da si je izposodil moke. To je bilo skoraj beračenje, ki ga je Lina občutila za slabo znamenje.

Pomladni dnevi so bežali in Lina je morala pomagati starima pri poljskem delu, četudi je otrok vokal v hiši. Delala je z rovnico in lopato kakor Jens; to je bil del njega samega, orodje ji je postalo čisto lahko v rokah. Tudi on je delal in se ubijal, zakaj bi tudi ona ne? Polagoma se je prilagodila svoji okolici in končno ni bila več tako čedna in občutljiva. Čemu tudi? Nasproti starima se je zagovarjala in se jima ni hotela v vsem vdati. Opazovala se je v zrcalu — težki svetli lasje ji niso bili počesani, nekaj zob ji je izpadlo, lica so ji upala in gubice so ji nastale pod očmi, toda kaj zato?

Ce bi bila imela vsaj koga, s komer bi se lahko pomenila! Kadar sta oče in mati v nedeljo odšla k maši, je sama z otrokom v naročju obsedela in gledala po pokrajini. Modrikaste gore so na drugi strani jeklenomodrega fjorda dvigale svoje dolge grebene, bilo je videti jadrnice in parnike, toda Jensa ni bilo od nikoder.

Jerebikovec, ki ga je bil zasadil na strehi, je bil zdaj v polnem zelenju. Z otrokom v naročju je hodila po trati in mu kazala drevo.

«Vidiš tisto drevo tam, moj sinček, je tvoj oče vsadil...»

To je bilo del Jensa in njegove mladosti. V hiši je bila tudi lesena skleda, v kateri so hranili smetano. Lina je vedela, da je Jens kot deček tisto skledo večkrat na skrivaj izpraznil, in tako je dobila posoda svojo zgodovino, skoraj nekako življenje; če jo je pogledala, se ji je zdelo, da vidi Jensovega tovariša. Da, bilo ji je celo v užitek, kadar je umivala pručico, ki jo je kot otrok drsal po hiši, misleč, da ima voziček. S to pručico bi bila malone kmalu začela razgovor o Jensu, na katerega je zmeraj mislila; bila ji je kakor dobrodošel tovariš v izbi. Stensko uro je bil Jens nekoč zbil na tla — kako ljubko jo je bilo gledati in misliti na to. Polagoma so ji bile vse te ničeve reči kakor pravcati prijatelji, ki jih je imela okrog sebe, da so ji bogatili dneve in ji delali borno izbo udobnejšo ko prej.

In nekega lepega dne so začele prihajati sosede in se ustavljati pri nji. Kuhala jim je kavo in jih gostila, pomenkovale so se o odstotnih možeh. Nato je vrnila obiske in je bila pogoščena s kavo. Zakaj bi ne šla z njimi k misijonski uri v Ženskem društvu? Seveda lahko gre. Glavno je bilo, da je minil čas.

In čas je minil. Drugo leto je bilo približno tako kakor prvo, in Lina je še vedno živela na Ravliji. Že so pretekla tri leta, odkar je prišla tja, dobila je dva otroka, Jens je bil vedno odsoten, in ribji lov se je vedno znova ponesrečil. Še zmeraj ni bilo misliti na novo hišo; treba je bilo čakati.

Da, gotovo je bilo treba čakati. In ona ni več mislila na odhod. Zdaj so bila nova poslopja, o katerih je sanjala. Ta morajo stati sredi travnika in hiša mora imeti svetle, čedne sobe z visokimi okni, obrnjenimi proti fjordu. Treba je samo trdó delati in vzdržati.

«Kdaj misliš, da bomo lahko začeli zidati, Jens?»

«Oh, ne govori o tem,» je dejal Jens, «veseli smo lahko, da imamo za sol.»

Jensu se je polagoma upognil hrbet in se je počutil bednega, bil je razdražen in od večnih neuspehov slabe volje. Lina je morala imeti dobre volje in upanja za oba, drugače ni šlo. In kadarkoli se je bližal svoji hiši, je slišal ženo, ki je pela, in starinska tla v izbi so bila zmeraj umita in čista.

Nekega lepega dne je umrla mati. In naslednjo zimo je morala Lina sama s škarnicljem k sosedu in si izposoditi funt moke; ta pot je bila zanjo tem težja, ker je vedela, da zadnja moka še ni plačana. Izposojati si je morala tudi mleko in druge potrebščine, otrok vendar ni smela izstradati. Kadarkoli so ji sosede podajale posodo z mlekom, je brala v njihovih pogledih: «Saj vemo, da nam nikoli ne boš vrnila.»

Oče svoje žene ni preživel za dolgo, in kmalu je sama samcata sedela doma vso dolgo zimo med lovom na Lofotih.

Že se je bližala pomlad, ko je prišel čez travnike rihtar z velikim zapisnikom pod pazduho in nekim možem kot pričó. Bilo mu je težko, ko je moral obiskati to siromašno kočó, da bi rubil. Šibka ženska je prišla z dvema vedroma vode od vodnjaka, od težkega bremena je bila sključena skoraj do zemlje. Imela je svetle lase, ki so ji frfotali okrog čela, dlani so ji bile rdeče, gole roke suhe in modrikaste. Prsi so ji bile izsušene, krilo zakrpano in nogavice polne lukenj.

«Dober dan», jo je pozdravil in se dotaknil klobuka.

«Dober dan.»

Pogledala ga je, postavila vedri na tla in se v zadregi nasmehnila.

Mirno ga je poslušala. Jens je očitno pozabil plačati tiste reči, mu je odvrnila. Žal, nima dovolj denarja, da bi takoj plačala. Vzravkala se je nekoliko in poizkusila, da bi temu, po mestno oblečenemu gospodu pokazala nekoliko dostojanstva častnikove hčere.

Rihtar je vstopil, toda ni se mogel odlóčiti, da bi zarubil posteljo in mizo. Zato je zapisal pručico in staro uro. Toda ko je Lina izvedela, da bodo ti predmeti prodani, ako dolg ne bo plačan v določenem roku, je gledala zdaj pručico, zdaj uro, ustnice so ji začele drgetati.

«Počakajte malo», je rekla in odšla v izbo. Vrnila se je z obleko iz črne svile, ki je bila svoj čas zelo draga in imenitna.

«Vzemite rajši to.»

Rihtar ji ni ugovarjal.

«Zbogom!» je rekel in ji je stisnil roko.

«Zbogom!»

In se je znova vzravkala.

Toda še tisto pomlad so Jensa prinesli na nosilih iz čolna na Ravlijo. Na povratku z Lofotov je zbolel in je ležal tedne in tedne ter se zvijal v bolečinah. Da bi šli po zdravnika, ni bilo denarja, a zdaj ni bilo nikogar v hiši, ki bi bil prislužil le boren vinar. Nekega lepega dne si je Lina zavezala svoje pošvedrane čevlje in odšla k predsedniku dobrodelnega društva.

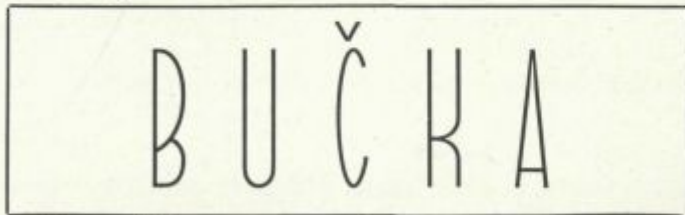
Ko je bila prišla v tisti kraj, se je pokazala v cerkvi kot mlada elegantna gospa. Takrat so jo vsi videli, vsi so jo videli tudi zdaj. Ni povešala oči, kadar

je srečavala ljudi, zakaj na tihem si je mislila, da z javkanjam nikogar ne razveseli, in vdati se temu spoznanju ni nič težje kakor držati se pokonci. Predsednik dobrodelnega društva ji je odbil prošnjo, in ko se je bližala svojemu domu na Ravliji, je zapela neki švedski napev, da bo imel Jens vsaj pesem, če že ni dobil denarja.

Proti koncu poletja je Jens ozdravel in zopet odjadriral na lov. Bil se je stari boj med njim in med morjem, ki mu bo nekega dne moralo dati zadoščenje. Njive, ki bi jih moral obdelati, so ležale nedotaknjene, poslopja so leto za letom lezla na kup. Toda prava sreča pri ribjem lovu bi lahko še vedno vse to popravila.

To je bilo prav ob času, ko se je na Lofotih osem let zaporedoma ponesrečil lov. Tropa otrok na Ravliji je bila čimdalje večja in z njo so rasli tudi dolgovi.

Vera Gogala:

«Kam greš?»

«K šivilji.»

«Ze spet? Ali tista obleka še ni narejena?»

«Ampak ti si čuden. Saj jo imam vendar na sebi. Novo obleko mi dela za počitnice.»

«Kakšne počitnice?»

«Zdaj bo pa spraševal! Mar nisem potrebna kratkega oddiha za vse garanje in skrbi?»

«Ne začenjaj te pesmi. Poznam že sleherno besedo. — No torej, na počitnice nameravaš?»

«Jasno, Karli. Že ves čas nisem bila nikjer, odkar sva poročena.»

Karli je sedel na rob mize in pogledal ženo od strani. «Jaz bi tudi šel. Tudi jaz nisem bil ves čas nikjer, Lavra. Toda blagajna...? Ali bo zadostovalo za oba?»

«Ze spet začenjajš tisto o blagajni, lepo te prosim...»

«Razumem, razumem. No, pa ti ne pojdeš, kajne da privoščiš svojemu možu, gospa moja!»

Karli se smehlja. Lavra je takoj vsa v ognju. «Ali misliš resno? Da bi pokopala vse sanje zadnjih tednov?»

«Torej si se odločila, da greš sama, Lavra. Tudi prav. Jaz pa ostanem doma sam — in Bučka. Saj nisi mislila vzeti fantička s seboj. Ali si zdaj zadovoljna?»

«Karli, zdaj si užaljen. S teboj res ni mogoče mirno govoriti.»

«Ali, Lavra, kdo pa vpije? Jaz?»

«Ali si mislil mogoče, da vzamem otroka s seboj? Ves čas ga imam samo jaz, skrbim zanj, šivam, perem dan za dnem. Niti mirne minute še nisem imela. Ali res ne gre, Karli, da bi se slednjič pošteno odpočila?»

«Ljuba duša, kaj pa naj jaz z otrokom? Čisto nič ne pomisliš, le svoje trdiš in navijaš. Ali naj ga privežem na hrbet v culo kakor ciganka?»

«Kdo pravi, da ga moraš imeti ti. Priznam, da si tudi potreben oddiha. — Pa naj ga za tisti kratki čas vzame tvoja mama, Karli. Govori z njo!»

«Hvala. Moja mama ima zelo rada našega Bučko, toda le za uro ali dve. Saj veš, da še ni čisto pozabila, kakšen je bil njen sin. Razen tega tudi ne smemo stare žene mučiti s tem drobižem, ker je bolehn. Kaj pa tvoja mama?»

Kadar se je Jens vračal na svoj dom, mu ni prišlo naproti veliko lepo dekle, ampak brezzoba ženska z upalimi prsi in štrlečim trebuhom. Razcapani otroci so potrebovali jedi in oblek, vsepovsod samo siročstvo, dolgovi in na pol razpala poslopja.

«Pozdravljen!» ga je sprejela žena in ga hotela poljubiti.

«Daj mi mir», ji je odvrnil in jo potisnil v stran; zdaj ni bil več prijazen z njo.

Okrenil se je in pogledal v dolino, od koder so gledale bele hiše velikih kmetij.

«Nič ne pomaga,» pravijo oni tam spodaj, «ti si pač le z Ravlije.»

Ne, nič ni pomagalo. In kadarkoli se je poslej Jens vrnil iz mesta, je bil pijan.

(Konec prihodnjič.)

«Ampak, Karli, ti si strašen. Moja mama? Vsako reč mi odbiješ. Ali naj ona z bolno nogo teka po vrtu za fantkom? In voda teče blizu hiše. Ali sploh veš, kaj govoriš?»

«Torej ti nočeš otroka s seboj, Lavra. Jaz ga tudi ne morem negovati sam. Tvoja mama ima bolno nogo, moja je sita kričavih fantov. Le kam naj revčka potisneva?» Škodoželjno se je smehljaj in tehtal veliko pomarančo v dlani.

Mali «revček» se je zbudil in stoji v pižamici na pragu. Z zaspanimi svetlimi očmi gleda mamico in očka. Mamica zre trdovratno skozi okno. Očka sedi na robu mize. Bučka ima rdeča lica in boste nožice. Tiho sloni ob vratih in pogleduje v sobo. Mamica gleda tako grdo. Očka pa se smehlja.

Mamica celo joče!

«Mamica! Ku-ku!»

Oba se ozreta. Tako prijazno ju gleda okrogli obrazek. Od trdnega vročega spanca mokri lasje se lepijo v kodrih na čelo. Boste nožice, debele in rožnate, zro izpod pisanih hlač.

Zaradi tega pisanega bonbončka se prepirata? Tega revčka s prijaznimi, svetlimi očmi se brani? Ali je mogoče zapustiti za štirinajst dni to nebogljeno revše, ki sta mu mamica in očka bogastvo sveta?

Lavra razprostre roke, in Bučka se zažene k njej, se ji obesi na lakti in spleza v naročje. Zdaj je na varnem. Mežika očki in ga z zakrivljenim prstkom vabi k sebi.

Očka mu pokima. Buča se vrže kakor mali Tarzan iz maminega naročja v njegovo. Potem zaploveti v višave, da Bučki pohaja sapa, hop — hop proti stropu. Mali vriska in kriči ko žerjav.

Lavra mu izkruša iztrgati otroka. «Nehaj vendar, ubiješ ga, nesrečni človek! Pusti, oj pusti!» Ujame otroka in ga pritiska na srce. «Ne smeš več tako, divjak mali. Le kako mi srce tolče!»

Karli se gromko smeje. «Oj, ženske, ženske! Niti trenutek ga ne smem imeti v rokah, in že je vojska. In ti si ga štirinajst dni nameravala pustiti brez svojega nadzorstva?»

Lavra se smehlja. Zapenja gumba na pižamici in gladi vroča lička. «Ne dam te, Bučica. Ubije te ta tvoj očka, divjak je. Tudi stari mami te ne dam. Nihče bi ti ne čistil zobkov, umazan bi se klatil po ulici. Avto bi te povozil.»

Čez teden dni se prično počitnice. Na Ježici ob Savi zbira mali Bučka kamenčke in gradi v mivki jezerc, kamor spravlja naplavljenke ribice in mrtve brencelje. Lavra in Karli se predajata sončnim žarkom in objemom živahne Save.

Vsi trije so zadovoljni.

VERIN PRVI DOPUST

Potokarjeva Vera je hodila že kot otrok na počitnice h gospe Ani Mravljakovi, materini prijateljici iz mladih let. Potem pa, odkar ji je pred šestimi leti umrla še mati, ni več šla. Stara gospa Mravljakova je živela z bolehnim možem na svojem posestvu v samotni vasi na Dravskem polju že skoraj dvajset let. To se pravi, odkar je gospod Mravljak, ki je bil poštni uradnik, šel v pokoj in za zmerom pokazal mestu hrbet. Povabila je sicer Vero večkrat, naj bi preživela dopust pri njih na vasi, a Vera si od svojih šest sto dinarjev mesečne plače ni mogla nikdar prihraniti za dolgo vožnjo. Tako si je šest let vroče želela, da bi spet enkrat videla ljubeznivo gospo. In neke zime je sklenila, da si bo vsak mesec odtrgala nekaj kovačev, pa četudi bi jih morala pristradati. Seveda ji je večkrat trda predla, vendar se je zmerom premagala in se jih ni niti dotaknila.

Potem je prišlo poletje in tisti dan, ko ji je ravnatelj dovolil, da bo smela na dopust.

Odpeljala se je prvo nedeljo v avgustu z zgodnjim jutranjim vlakom. Ko je v Dolgi vasi izstopila, je sonce že neusmiljeno pripekalo, tako da so se vse rastline žalostno povešale. Na polju med postajo in vasjo ni bilo nikjer drevesa, da bi se v senci nekoliko oddahnila, vendar je čutila v srcu doslej neznano radost in veselje. Čeprav ji je bilo tako vroče, da ji je pot kar lil s čela, je hitela, kar je mogla. Le ko je z neke njive zletela jata ptic, je preplašeno obstala; takšen hrup so zagnale.

Da, na polju je videla še marsikaj, kar jo je mikalo, a se ni hotela obotavljati. Rdeči mak jo je tako prijazno in ljubeznivo gledal, da je le težko šla mimo njega.

Ni dolgo trajalo, in že je ugledala na pragu prve hiše v vasi gospo Mravljakovo, ki si je z roko senčila oči, da bi jo videla. Vera ji je veselo pomahala v pozdrav.

Prvi dan ji je minil kakor v sanjah. Kamor koli je stopila, kar je videla, vse ji je zbuvalo spomine na prelepa otroška leta. Zdelo se ji je, da se je spremenila v brezskrbnega metulja, ki je ves čudoviti svet daleč naokrog njegov. Pozabljeno je bilo tesno, žalostno življenje v mestu, v visoki, stari zanemarjeni hiši, kjer je stanovalo toliko družin, kolikor je bilo vrat. Vselej, kadar je prišla iz službe domov, jo je pozdravil otroški jok, vpitje in prepir. O, kako revno je bilo življenje tistih ljudi, kako malo so vedeli o lepoti narave, o sreči in zadovoljstvu!

Vera ni vedela, kam bi najprej šla. Vse jo je enako mikalo, polje in gozd, pisani travniki, veseli potoček in počasna reka za vasjo. Ker je bil dan vroč, jo je zvalila hladna gozdna senca.

Ko se je spet vračala domov, je nenadno zagledala ob reki mladega moža, ki je sedel na bregu za gostim jelševjem. Imel je do kolen zavihane hlače, noge je držal v vodi. Lasje so mu bili skuštrani. V rokah je držal knjigo. Pogledal jo je bolj nejevoljno kakor začudeno. Šele ko se je hotela umakniti, je na pol resno in na pol v šali dejal:

«Kar ostanite, gospodična!»

Vera ga je vprašujoče pogledala in, ker mu je pri tem izginila vsa nejevolja z obraza, ga je vprašala:

«Ali sem vas prestrašila?»

«Ne», ji je odgovoril in si pogladil lase s čela, «le čudno se mi zdi, ker sem bil prepričan, da sem tu dobro skrit pred ljudmi. Toda ženskam se pač ni mogoče utajiti, kaj pravite?»

«Ne vem,» je rekla smehljaje; «še slutila nisem, da me čaka v gozdu tako zanimivo odkritje.»

Veselo in razposajeno se je zasmel.

«Veste kaj? Prisedite! Vse se mi zdi, da bi se z vami lahko pošteno in odkrito pomenili!»

Vera je sedla in si kakor on sezula čevlje in vtaknila noge v vodo.

«Brrr, kako je mrzla!»

«Da, mrzla pa je! In ker ste v tem še začetnica, jih ne smete namakati več kakor dve minuti. Le kar brž jih dajte na sonce! Takole, poglejte!» je pomolil noge na travo, kamor je v ozkem pasu prodirala izza grmovja sončna luč.

Vera ga je ubogala in se od strani ozrla na knjigo v njegovih rokah.

«Kaj berete?»

«Kantov filozofski osnutek 'K večnemu miru'.»

«Tako? Ali je lepo?»

«Ne vem», je rekel smeje, «če je filozofska razprava lahko tudi lepa.»

Vera je zardela in hitro popravila:

«Mislila sem, ali je dobra.»

«Posodil vam jo bom in potem se bova skupaj pomenila o njej. Saj ste najbrže prišli na počitnice sem, ali ne?»

Prikimala mu je in sama ni vedela, zakaj mu ni mogla odgovoriti. Šele čez nekaj časa je rekla, ne da bi ga pogledala:

«Domov pojdem.»

Hotela se je obuti, pa ji je vzel čevlje iz rok.

«Nikar! Počakajte, da bo zašlo sonce. Potem boste slišali koncert, kakršnega v mestu ne morete nikoli slišati.»

«Žabjega, ali ne?»

«Da, pravi žabji festival!»

Ostala je in ga z vedno večjim zaupanjem poslušala, ko ji je pripovedoval o svojem življenju na deželi. Že pred tremi leti je diplomiral na filozofski fakulteti v Ljubljani in je še zmerom čakal na profesorsko službo. Šel bi bil kamor koli, le da bi rešil sebe in domače skrbi za vsakdanji kruh. Nato mu je tudi Vera razložila svojo preprosto življenjsko zgodbo.

«Vidite», je dejal, ko je končala, «v teh treh mučnih letih sem postal že pravi čudak. Kadar doma ni takšnega dela, da bi jim lahko pomagal, posedam tule ob reki, berem in premišlujem, ali je življenje sploh vredno življenja. Ali se vam ne zdi, da je vse naše prizadevanje zaman? Vse naše želje, vse naše hotenja, vse naše lepe in dobre misli, vse je bob ob steno!»

In ker mu ni odgovorila, je dodal:

«Prišli ste sem, da se boste razvedrili in spočili, jaz pa vas utrujam s svojim pustim pripovedovanjem! Pojdiva na drugo stran reke. Tam je bolj prijazno, bolj zračno in svello!»

Šla sta čez staro, vegasto brv in komaj sta si poiskala primeren prostor, so se že pričele oglašati žabe. Zdelo se je, da so hotele prevpiti in prekositi v vztrajnosti druga drugo. In tako je nastala ob spremljavi murnov v travi, šelestenju trsja na bregu in šumenju vode v strugi tista večerna pesem, ki je Vero živo spominjala na otro-

Jutro ob vodi

ške dni. Zatisnila je oči in položila roke v naročje. Dobro ji je delo, da je tudi mladi mož ob njej molčal.

Toda z dnem je pričela ugašati tudi večerna pesem. Naposled je skoraj utihnila. Le trsje se ni moglo umiriti. Zmerom glasneje se je sprehajal večerni vetrič po njem, in kakor da se je tudi vodi v strugi zdaj bolj mudilo kakor prej.

Vera je vstala, da bi bila pred nočjo doma.

Dolgo je potem še slonela na oknu, in njeno srce je bilo polno lepote opojne poletne noči. Še zmeraj je v njem zvenela pesem poslavljajočega se dneva.

Ob misli, da bo doživela še dvanajst tako lepih večerov, dvanajst brezskrbnih dni v prijazni vasi sredi polja, kjer se v žitu skrivajo plahe jerebice, kjer krožijo nad njim in veselo žvrgole škrjančki, ji je neizmerna sreča napolnila srce.

Dvanajst dni, enajst, deset — — —

In samo še en dan!

Kdaj so minili?

Vera je stala sredi polja in z rahlo trepetajočimi rokami božala težko klasje. Njene oči so bile polne solz. Zaman se je trudil škrjanček nad njeno glavo, da bi ga pogledala, da bi ga občudovala, ko se bo kakor kamen spustil na tla.

In še nekdo je bil takrat na polju, ki si je vroče želel, da bi ga Vera opazila, da bi se mu prijazno in ljubeče nasmehnila, kakor vselej, kadar sta se zadnje dni srečala.

Od vasi sem je med njivami prihajal mladi profesorski kandidat Stanko Turin. Hitel je in komaj čakal, da ga bodo njene oči pozdravile. Toda bila je tako zamišljena, da se je kar prestrašila, ko jo je nagovoril. Niti solz si

ni utegnila obrisati in zardela je ko mak, ker jo je zalotil, da se je jokala. Ni je vprašal, kaj ji je priklicalo solze v oči, saj je pač dobro vedel, kaj.

Šla sta po polju in za vsako besedo, ki sta jo spregovorila, se je skrivala skeleča bolest.

«Vera, meni so bile knjige zmeraj v tolažbo. Berite, kadar utegnete!» ji je rekel, ko sta bila že daleč v polju.

«Dolino meseca sem že trikrat prebrala in še zdaj se večkrat zatečem k njej, kadar sem žalostna. Kakor pravljica je.»

«Da, kakor pravljica. Posebno še za naše pojmovanje in razmere. Toda pravljice so strup, Vera! Nikar se ne bojte brati tudi knjig, ki prikazujejo življenje takšno, kakršno je, pa čeprav ni lepo in veselo!»

Na koncu polja, tam, kjer se je začel borov gozd, sta obstala in se spogledala.

«Zdaj je konec najine poti. Nazaj morava!»

Počasi sta se vračala, kakor bi se bala, da bosta prehitro doma.

«Prav nič se nisem še pripravila za pot,» je rekla Vera. «Skoraj ne morem verjeti, da je tako hitro minilo!»

Namesto da bi ji odgovoril, jo je Stanko rahlo prijel za roko. Takrat pa se je izza koruze prikazal Jernej Kopač, Turinov sosed.

«Presneto, kaj se pa vidva držita kisto kakor slabo vreme!» je zaklical. «Rada se imejta, kakor se spodobi za mlade ljudi!»

«Toda midva se ne smeva imeti rada, očka,» je rekel Stanko in izpustil Verino roko.

«Tako? Kdo pa vama brani?»

«Kdo? Na to je težko kratko odgovoriti. Pa saj vam tudi ni dosti mar, ali ne?»

«O, pač! Kar povej!»

«Vidite, takole je!» je obotavljaje prišel Turinov fant. «Tri leta že čakam na službo in bom še Bog ve koliko let. In če bom kdaj res nastavljen, potem bom dobival tako skromno plačo, da bo za silo komaj zame. Še misliti ne smem, da bi imel ženo in svoj dom!»

«No, bo pa gospodična tudi še kaj zaslužila. Saj je gotovo v službi, ali ne?» je vprašal kmet in se z lju-beznivim smehljajem okrog ust zagledal v njen zardeli obraz.

«Ne,» je odkimala. «Družba, kjer sem v službi, ne zaposluje poročenih žen.»

«E, križ je dandanes na svetu, križ,» je menil stari Kopač, zmajal z glavo in se poslovil.

Vera in Stanko sta s trpkim smehljajem dolgo strmela za njim. Šele ko jima je že skoraj zginil izpred oči, sta se spomnila, da sta bila tudi onadva namenjena proti domu.

Skoraj brez besed sta si stisnila roke.

«In drugo leto, Vera?»

«Drugó leto bom spet prišla.»

Bratranca naj vzamem?

V nekaterih člankih smo že poudarili, kako važno je, če nevesta in ženin pred poroko dobro premotrita, kakšnega zdravja so bili njuni predniki. Še posebno naj bi mladi ljudje, ki si nameravajo ustvariti lastno družino in ognjišče, pazili na to, ali je kdo v obeh pokolenjih bolehal za nalezljivo, dedno boleznijo, in če so bili v obeh rodovih gluho-nemi otroci, pohabljeni in duševno bolni. Povsod po svetu se dandanes posveča dednosti velika pozornost. Zdravniki razpravljajo o tem v številnih razpravah, napisanih na podlagi lastnih raziskavanj in dognanj. To je razumljivo, saj za-visi človekov zdravje v prvi vrsti od dediščine, ki so jo starši dali otroku s samim blagoslovljenim dejanjem spočetja.

Ta dediščina sestoji — kakor izvaja ugledni nemški vseučiliški profesor dr. Hermann Böhm — iz dveh polovic: prva je materina, druga očetova. Vsak dedni nagib je dvojno vsebovan v dediščini posameznega človeka, tako po materini kakor po očetovi strani.

Oba dedna nagiba k določenim posledicam sta lahko enaka. V tem primeru lahko otroka glede na določene značilnosti in posledice označujemo kot enakodednega. Če sta na primer oče in mati svetlih oči, potem je v otrokovi dediščini dvakrat podana enaka podlaga, da bo tudi otrok svetlih oči. Toda oče in mati lahko s spočetjem dasta otroku tudi dve različni dedni podlagi za neke značilnosti. Ako na primer svetlooka mati da otroku podlago za svetle oči, medtem ko bi po očetovih temnih očeh lahko pričakovali, da bo otrok temnejši, tedaj vsebuje otrokova dediščina dve različni dedni podlagi v pogledu barve otrokovih oči.

Podlaga za temne oči je močnejša kakor za svetle oči — tako rekoč prekriva svetlookost. Otrok bo torej zelo verjetno imel temne oči. Toda istočasno je po materini strani tudi «prekrita» podlaga za svetlookost in je zelo verjetno, da bodo otrokovi potomci kdaj imeli svetle oči.

Kakor kažejo dognanja in kakor je tudi matematično pravilno, bo svetlookost prešla približno na polovico nadaljnjih rodov. Zgodi se torej večkrat prečudna reč, da deduje otrok po temnookem očetu svetle oči. Pri tem je seveda pogoj, da je otrok po materi podedoval svetlookost. Ni treba, da je mati sama imela svetle oči — morda je prav tako kakor mož neenako dedovala temnookost.

Svetle oči — temne oči — ali ni to naposled prav vseeno? Koga pa to zanima, vas čujemo vpraševati. Trenutek potrpljenja! Gotovo, svetle oči nam prav tako malo razodevajo vrednost kakega človeka kakor plavi lasje. Toda primer dedovanja očesne barve nam na posebno jasen in pregleden način kaže tisto dedno pot, po kateri se deduje cela vrsta bolezni in nagibov.

Poslušajte! Prav tako kakor nagib k svetlim očem se na primer deduje tudi nagib k prirojeni gluhonemosti. Vi ste lahko zdrav mož ali zdrava mati, ki docela prirodno slišite in govorite, in vendar je v vaši dednosti skrit nagib k prirojeni gluhonemosti. Zelo verjetno je, da bo ta boleštna ded-

nost prešla na polovico vaših otrok. Naj se izrazimo še natančneje: vsakteri vaš otrok je po vsej verjetnosti petdeset-odstotno dedoval nagib k prirojeni gluhonemosti.

Zdaj pa pomislite, da je v dediščini obeh zakoncev prikrit nagib k prirojeni gluhonemosti. Za vsakega otroka iz tega zakona je $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$ verjetnosti, da se bosta v njegovi dediščini združila oba prikrita dedna nagiba. Posledica je torej usodna; otrok je gluhonem. Otrok je po svojih «zdravih» starših, to se pravi, po starših, ki normalno govorijo in slišijo, dedoval prirojeno gluhonemost. Prav tako, kakor lahko po svojih starših, ki so temnooki, deduje svetle oči.

Vse prav, — ampak vi me gotovo že vprašujete: kaj pa se to tiče mojega bratranca? Brž se bomo prepričali, da je treba to vprašanje natanko premotriti.

Dedna bolezen, ki se deduje po opisanem prikritem dednem postopku, se vidno kaže samo tedaj, če je posameznik dedoval nagib k bolezni po obeh svojih starših. Če sta oče kakor mati trpela na nagibu, potem je posledica usodna. Verjetnost, da se dedujejo enaki prikriti nagibi, je pa seveda v zakonih med sorodniki neprimerno večja kakor tam, kjer v zakoncih ni niti malo sorodne krvi.

Če je na primer skupna stara mati bratranca in sestrične trpela za boleznijo, ki se deduje po skriti dednosti, bo po vsej verjetnosti polovica bratrančevih sestričen — vnukov in vnukinj bolne babice — vsebovala ta skriti nagib v svoji dediščini. Tega na zunaj ne opazite, kajti vsi so v pogledu dednosti enako dediči, torej na zunaj zdravi. Po vnanjosti se ne razlikujejo od druge polovice vnukov in vnukinj, ki niso z ničimer obremenjeni. Če se vzameta dedno obremenjena vnuk i vnukinja, bratranec in sestrična, je pet in dvajset odstotkov verjetnosti, da prenašata skupno dedni nagib. To se pravi: za vsakega otroka iz njenega zakona je pet in dvajset odstotkov verjetnosti, da bo v dvojni meri dedoval nagib in da se bo torej dedna obremenjenost pri njem spet pokazala v polni meri.

Če so stari starši bratranca in sestrične bili na zunaj zdravi, v jedru pa bolehní, je vendarle v zakonu bratranca in sestrične močno stopnjevana vejetnost, da bodo otroci zapadli trpljenju starih staršev.

Videti je torej, da je nevarno sklepati zakone med sorodniki. Splošna sodba, da so zakoni med sorodniki sami po sebi škodljivi, je napačna. Če sta bratranec in sestrična povsem neobremenjena, kar pa lahko ugotovi le izkušen zdravnik-svetovalec, ki proučuje dednostno biologijo in natanko preštudira in razloči dednostne pojave v posameznih rodovih in pokolenjih, — potem ni pomislekov zoper takšen zakon. Na vsak način pa je dolžnost vsakogar, ki hoče imeti zdrav rod, da poizveduje o svojih prednikih kakor tudi o prednikih svojega druga, s katerim želi stopiti v zakon. Še prav posebno natanko je treba to reč pregledati in proučiti, če sta ženin in nevesta količkaj v sorodu. Nietzsche je rekel: Zakon imenujem voljo dveh, da ustvarita eno, kar naj bo več od obeh, ki sta to enoto ustvarila!

Počitniško veselje

NAVODILA ZA DOBRI ZAKON

Mož, po večini starejši od žene, noče svojega življenja na mah izpremeniti. Mlada žena ne sme od moža zahtevati, da bi se moral neposredno preusmeriti po njenih željah.

Ljubezen sama še ne pomeni dobre žene. Vsako dejanje, vsaka zahteva, ki se tiče moževe udobnosti, mora biti pametna in dobro premišljena.

Obzirnost bodi prva zapoved v zakonu. Tudi če najde ženska ideal, mora v marsičem popuščati.

Mlada žena mora večkrat pomisliti: ali bi lahko zahtevala to ali ono tudi od brata? To je osnova, na kateri mora odmerjati svojemu možu njegovo samostojnost.

Tudi žena hoče biti samostojna. Samo če se mož čuti prostega, bo priznal tudi ženi samostojnost in bo dober, pozoren soprog.

Marsikateri mož meni, da bo njegova mlada žena s tem, da reče pred oltarjem «da», že takoj resna, dostojanstvena gospodinja, kakor je njena mati, ki je že stara gospa. Tudi mož mora upoštevati ženino mladost.

Če hočemo biti srečni, se moramo znati odrehati svojim lastnim željam.

Za vsakdanjosti se ne smemo meniti. Ako drug drugemu tožimo o neprijetnih malenkostih, si ne lajšamo življenja in tudi ne delimo radosti in bolesti.

Vljudnost in vedenje, kakršno kažemo ljudem, ki jih redko vidimo, preprečujeta spore.

Vnemarnost in brezbrižnost sta začetek razdora zakonske sreče.

Mož in žena morata znati drug drugemu odpuščati in se izogibati medsebojnim očitkom!

SIMONIN dopusti

Olga in Tilka Černičevi sta povabili Simono v svojo lepo vilo na deželi; in prav sta storili, zakaj Simona je znala strašno hitro skuhati čaj, pogrniti mizo in je bila vedno vesela. Kadar je kdo prišel, ki ga obe nista dosti marali, je bila Simona potrpežljiva in zabavna družabnica. In če je prišel na primer Ivan Pahor, za čigar naklonjenost sta se potegovali Olga in Tilka, se je znala skriti, da bi ne motila.

Danes sta obe tekmovali v ljubeznivosti, Olga je nekje iztaknila bonbone, napolnjene s kavino kremo, ki jih je Simona kar oboževala. To je bilo malo prej, preden se je pripeljal Ivan, ki je vse tri povabil na kratek izlet. Simona je vedela, da se ne bo peljala z njimi in bo ostala doma kakor navadno. Prav po žensko jo je tolažila zavest, da se je obe čisto navadno bojita. Pri vsej svoji revščini in odvisnosti se je vendarle čutila vzvišeno nad tako tekmo za moža. Bogastvo dovoljuje ljudem, da smejo pozabljati na tako krhko reč, kakor je ženski ponos. Tilka je oblekla in slekla desetero oblek, preden je našla pravo, v kateri je bila — po lastni sodbi — neodoljiva. Olga je ponosno govorila v ogledalo: «Danes ali pa nikoli!» In Tilka je s strupenim nasmeškom odgovarjala: «Potem pa torej nikoli, draga moja!»

Simona se je z obema hitro poslovila, brž ko je čula trobiti Ivanov avtomobil. Čakala je, ali jo bo katera povabila s seboj, toda slednjič ji je bilo jasno, da želita, naj ostane doma.

Ivan je čakal ob vrtni ograji, potem pa je vstopil, in Simona je slišala prav v svojo sobo njegov topli glas: «Halo, dekleta, kje je Simona? Kaj spet ne pojde z nami? Simona...» je klical na vrt. Simona je pritiskala roke na svoje oplašeno srce in se bala, da bi ne planilo za tem dragim glasom. Slišala je, kako je Tilka lagala, češ da Simoni ni dobro... «Pojdimo, morda si bo dala dopovedati in bo šla z nami. Vem, da se je veselila.» Potem pa se je Ivan vdal prigovarjanju obeh deklet.

In tako je Simona obležala kakor napeta struna. Vrata se niso odprla, in Ivan ni vstopil. Vstala je in slekla modro svilen obleko, za katero je varčevala, odkar je rekel Ivan, da ima to barvo neizmerno rad. Kolikokrat si je potem očitala svojo neumnost. Ivan in ona... Sonce in sončnica, ki obrača glavo za njim. Ne, boljše je ne pre-

mišljati o tem... Simona je stresla z glavo. V roke je jemala vse dragocene malenkosti elegantnih žensk, kakaj soba bogatih sester je bila kakor gledališka garderoba filmske zvezdnice. Tam je ležalo perilo iz samih čipk, na stoječi svetilki so visele nogavice take barve, kakor je naga, ogorela koža. Potem čepice, šali, rokavice... in Tilkin prstan z briljantom, ki je bil sam celo premoženje. Olga je spet pozabila pospraviti raketo — kakor po navadi. Simona se je spomnila, kako je bila Tilka lepa v beli obleki, vitka in temna; dobro je vedela za vse svoje muke in jih je znala primerno uveljaviti. In vendar — Simona jima ni ničesar zavidala. Samo Ivan jo je bolel... Želela si je, da bi ne bil tako lep in tako bogat. Ali pa — da bi vsaj ne bil tako dober in ljubezniv, da ga človek mora imeti rad.

Vzela je svojo preprosto, kretonovo obleko, predpasnik in lahke čevljičke si je obula kar na boso. Lotila se je dela. Začela je peti in vzdihnila je samo takrat, kadar se je spomnila na Ivana in na kraj, kamor so odšli, kjer je najlepši kotiček na svetu. Tam... z Ivanom!

Pripravila je piščance, da jih bo ocvrla, obložila je kruške in zaprla v ledenico torto, ki jo ima Ivan najrajši. Pomila je posodo in jo pospravljala. Zdajci je čula, da je Pazi, močan volčjak, tiho in prijateljsko zacvilil. Obrnila se je in zagledala pred oknom Ivana. Smehljal se je. Ostrmela je z brisačo v roki.

«Tako», je rekel Ivan. «Že dolgo sem si to mislil.» Pogledal je naokoli. «Vse je pripravljeno, ko pride gospoda. Medtem ko gospoda odpočiva, skrbim marljiva Simona za njeno udobnost. Dobro sta si znali gospodični izbirati, le kar je res. Mična, bistra, nežna prijateljica, družabnica za nevšečne goste in povrh še delavna gospodinjica...»

Simona se je medtem že zavedela in zdaj se je zasmejala: «Vi obrekovalec, kje ste pustili dekleti? Ivan je splezal skozi okno in je stal pred njo. «Odložil sem ju lepo pri gozdu in sem se odpeljal gledat, kaj dela mala dolgočasnica, kakor sta vas imenovali. No, ne morem reči, da si znate izbirati prijateljice, Simona! Ali mar ne razumete, da vas čisto navadno izkoriščata?» Simono je zalila rdečica.

«Nikakor ne, gospod Ivan, sprejela sem njuno gostoljubnost, ne da bi jo mogla povrniti. Ne morem si dovoliti, da bi vabila goste v malo sobico v predmestni hiši. To, kar je med menoj in

gospodičnima, je trgovska pogodba. Gotreben mi je oddih na svežem zraku po napornem pisarniškem delu. Ponudila sta mi ga, toda jaz ne maram ničesar po milosti. To vendar ni nič čudnega.»

Simoni so se oči svetile in besede so se ji izgubljale v grlu. Ivan je stopil bliže. «Da, toda oni dve ne ravnata z vami prav, Simona. Razumite me, hvallita vas, kjer se čutita varni in kjer jima ni tako posebno do uspeha. Kjer pa hočeta zmagati sami in kjer se vas bojita — vam delata brez usmiljenja krivico.»

Prijel jo je za roko. Za trenutek utaj jo je pustila. Dobro, prav dobro ga je razumela. Toda kako zaman, kako tolesten bi bil boj z njima — za njega. V tem hipu je čutila, da Ivan ve za njeno ljubezen. In pomiluje jo, in uje govo dobro, nepokvarjeno srce ji daje vedeti, da igra neveredno vlogo v rokah svojih bogatih prijateljic.

To spoznanje jo je zbudilo v srce kakor razbeljena igla. Ne, ne sme biti sentimentalna. Dan za dnem jo uči trdo življenje. Zato mora biti bolj močna in junaška.

Odrinila je Ivanovo roko. «Ne, ne razumem vas, gospod Ivan; pustite, naj se vse mirno razvija, in se ne menite za mene. Mene prepustite moji usodi in vobče ne premišlajte o meni. Kaj je na tem... nič se ne da izpremeniti. In navsezadnje, gospod Ivan, tega morda vi niti ne razumete. Morebiti me boste od danes celo podcenjevali, ampak sem res čisto zadovoljna.»

Odšel je nekoliko sključen proti vratom. Ustavil se je. «Oprostite torej, Simona!» Simona je zamežala, da bi ga ne videla odhajati. Toda potem je še med vrati rekel: «Bog ve, kaj bi dal za to, ako bi mogel razburiti vašo ponosno mirnost in bi vedel, da meni in sebi, Simona, lažete!»

Rumena čajna skodelica, ki jo je Simona brisala, je zdrknila iz tresočih roke. «Tega ste krivi vi, Ivan... Ni lepo, da me tako izkušate. Prišli ste me samo zadrževati...»

On pa se je smejal in ji pomagal pobirati črepine.

«Črepine pomenijo srečo, Simona, in jaz sem srečen.» — Pogledala ga je. «In to ste mi prišli povedati?... Ivan? V prvem trenutku, ko sem vas zagledala, sem mislila, da ste kaj pozabili tukaj.»

Rekel ji je prav od blizu, tako da se je malo prestrašila: «Halo, Simona, pozabil sem, zares, pozabil sem nekaj vprašati... Že dolgo namreč poznam neko ljubko deklico... z modrimi očmi, kakršne imate vi... s plavimi koži, zelo podobnimi vašim... z očarljivimi rdečimi ustnicami, ki jih prav zdaj gledam... s skromnim zlatim srcem. In to deklico sem pozabil vprašati, ali bi se ne hotela z menoj poročiti, Simona!»

In ne mené se za njeno začudenje jo je objel in jo nad črepinami iskreno poljubil.

SLIKE	
	S
počitnic	

Kakšna zverina pa je to?
Diplomirana krasotca

Otrok v počitnicah

«Tako, zdaj pa imaš! Ali ti je bilo treba pasti? Sedaj se boš moral vsak dan učiti in počitnice boš imel pokvarjene ti in mi?»

Toda če je mati razumna in predvsem dosledna, še ni treba, da bi bile počitnice pokvarjene.

Tudi slab učenec je potreben počitnic. Prav gotovo se ne bo odpočil, če boste hodili od jutra do večera za njim in mu venomer pridigali: «Uči se!»

Uspeh v šoli je bil slab, toda vsa zadeva se da tako urediti, da se sicer učenec lahko uči, ni pa treba, da bi pri tem kvaril počitnice sebi in staršem.

Za ponavljalni izpit na srednji šoli se potrebuje približno en mesec sistematičnega jutranjega dela po 2 uri, sicer pa lahko uživa učenec počitnice čisto normalno. Treba je napraviti načrt in po tem načrtu se mora delati brez odlogov in izgovorov. Glavno je, da se nesrečni učenec nauči imeti odgovornost za svoje delo in si prizadeva, da ga po načrtu opravlja. Nič ga ne pomilujte, saj je to sam zakrivil. Navsezadnje dve uri resničnega učenja nista tako grozni. Seveda pa se delo ne sme odlagati iz jutranjih ur na popoldne ali večer, zakaj zavest, da mora še nekaj storiti, dela človeka nervoznega. Ako se otrok določeni čas res uči, ga izven tega časa ne bomo gonili h knjigi; saj ima stvarino točno razdeljeno in načrt dodržuje, čemu bi ga še gonili h knjigi?

Velika napaka je siliti otroka v počitnicah k učenju, ako gre samo za ničemurnost staršev, ker ni bilo v izpričevalu samih «odličnih». Otroku potrebuje popolnega oddiha. Zabavna knjiga je seveda nekaj drugega.

Privoščimo otroku popolno prostost in popoln mir v počitnicah, potem pojde spet z novimi močmi na delo v šoli.

ČAROBNO OGLEDALO

Poslovenil Dr. Joža Glonar.

sa storija se začne prav tako kakor kakšna pravljica. Nekoč je bila kraljična, ki se je od vseh drugih pravljičnih kraljičen razlikovala po tem, da je bila naravnost pravljično grda. Vaši domišljiji prepuščam, da si iz lica kamele, sovjih oči, trdih ščetin in ostudnih bradavic sami sestavite najgrši obraz, ki je bil kdaj med ljudmi v ironijo in posmeh božji podobi.

Njeni kraljevski starši seveda niso bili kar nič veseli tega izrednega daru, ki ga je neka sovražna rojenica navrgla k doti njihove edinke. Njihova žalost pa ni postajala nič manjša, ko so morali opazovati, kako postaja njih dragica z leti ne samo bolj stara in razumna, ampak tudi bolj grda.

Kajpada so noč in dan razmišljali, kako bi zločin užaljenega veličanstva, zagrešen na otroku, kakor že koli popravili. Pa so prvi mojstri kozmetike morali s svojo glavo plačati poskus, da bi vsaj zmanjšali ali zakrili odbijajočo spako prevzvišenega obličja. Ob tej priložnosti je zaslužena kazen zadela tudi razne druge ljudi: s konji so bili raztrgani razni ljudje, ki so po časnikih oglašali in priporočali čudežna mazila in esence, kroglice in praške za nežno polt, zoper gube in bradavice, za omehčanje naježenih ščetin v voljne kodre s svilenim bleskom, in podobna sredstva, ki so se vseskozi pokazala kot sama nesramna vaba za mošnje lahkovernih čitateljev.

Torej ni ostalo nič drugega ko poskrbeti vsaj za to, da uboga doraščajoča kraljična ne bo zvedela, kako grda je. Zato so najprej iz njenih sob odstranili vsa ogledala in vse, kar bi ji lahko pokazalo njeno sliko. In so zavolj večje varnosti v kraljevini prepovedali vobče vsa ogledala. Po vseh okrajih so bile ustanovljene posebne ogledalne komisije, katerim je bilo treba do določenega roka vsa ogledala izročiti. Če bi se po tem roku še pri kom našlo ogledalo, bi ga zadela najhujša kazen. Preiskovalne komisije, orožniki in stražniki, vsi so se nepričakovano pojavljali po hišah, budili ljudi iz najglobljega spanca, po stanovanjih vse prevračali in odnašali, kar je bilo ogledalu količkaj podobno. Tajna policija je imela polne roke dela, ovadništvo je cvetelo kakor še nikoli prej, črni kabinet je posloval noč in dan.

Vsa odvzeta in prostovoljno oddana ogledala so stolkli v prah. Uvoz ogledal iz tujine je bil strogo prepovedan; obmejne oblasti so preiskovale z vso brezobzirnostjo, ne glede niti na dostojanstvo in prirojeno sramežljivost deklet. Celo beseda »ogledalo« je bila prepovedana. Po vseh slovarjih, zabavnih in poučnih knjigah, ki so bile dotlej izšle, so jo premazali z najgostejšim črnilom, in cenzura, postavljena nalašč za to, jo je v vsaki novi knjigi neusmiljeno črtala. Pesnika, ki bi se bil spozabil in govoril o »tajinstvenem zrcalu jezerske gladine«, je posebno sodišče v tajni obravnavi obsodilo na nekaj let ječe, poostrene z verigami in od časa do časa s postom. Vlada je šla celo tako daleč, da je v kraljevem naslovu črtala »ogledalo vseh čednosti in kreposti«.

Toda vzlic vsej previdnosti so kraljevski starši gledali s skrbjo v bodočnost. Kaj če bo ta prekleta beseda, ki jo je bilo pod hudimi kaznimi prepovedano izgovoriti, zadela na ušesa uboge kraljične, če se bo vkljub vsej pazljivosti prikradla med reči, ki jih bere, pa bo dekle začelo izpraševati po njenem pomenu, ali pa če bo tudi brez nje kdaj hotela videti svoje lice, o katerem je ves dvor pred njo govoril samo z izrazi največjega občudovanja.

Končno pa se je vendar nebo usmilo. Pri kralju je v važni zadevi poprosil za avdienco mož z velikimi naočniki in dolgimi brki, ki je bil skoraj podoben čarovniku. Pod pazduho je nosil velik, skrbno zaviti predmet. Njegovemu Veličanstvu se je predstavljal kot strokovnjak mehanik in povedal, da se mu je po mnogih poskusih in trudu posrečilo napraviti ogledalo, ki kaže lastniku čudovito izpremenjeno lice; v njem namreč izgine vsaka guba in bradavica, vsaka

nelepa črta se izravna, umazana polt dobi svežino breskve, kalne oči čaroben žar, naježene ščetine se spremenijo v najlepše vranje kodre — kratko, to čarobno ogledalo naredi iz največjega strašila naravnost vzor vseh čarov in lepot. Višek vseh teh dobrot pa je pri tem ogledalu v tem, da se pokažejo samo oni osebi, kateri je namenjeno; vsak drug človek vidi v njem samo svoj pravi, vsakdanji obraz.

Kdo bi nam opisal veselje kraljevskega očeta, ko se je prepričal, da je vse to res! Sam je nesel ogledalo v sobo svoje hčerke, ki se je iz nedolžnega popka že razvijala v prelepo rožico (če smemo rabiti običajno primero iz flore), ji previdno pokril lice do oči in postavil pred njo čarobno ogledalo. O nepopisna radost! Namesto nizkega čela, obrobljenega od zgoraj s trdimi, rjavimi šopi las, se je v ogledalu pod vranjimi mehkiimi, kodrastimi lasmi pokazalo alabastrsko, čudovito lepo vzbočeno čelo, pod katerim je gledalo v svet dvojne velikih, temnih, sladko zasanjanih zvezd, zasenčenih s svilenimi trepalnicami in prepetih z nežnimi loki najkrasnejših obrvi.

Pogumno je razveseljeni kralj odkril še globlji del obraza svoje grde hčere — in glej! V ogledalu se je pokazal nežni, čarobno krasni nosek, rožnati nadih na sladkih ličkih, dve ljubki jamici... na kratko, nazadnje je gledal iz ogledala naravnost nebeški obraz, tako ljubeč in prisrčen, da so bili vsi kar omamljeni, sama kraljična pa je zaploskala od veselja in v zanosu pritiskala svoje debele, razvlečene ustnice na rdeča, od dveh vrst belih zob žareča usta v ogledalu...

Kraljeva hvaležnost ni poznala mej. Objel je in poljubil povzročitelja svoje neizmerne sreče, ga naravnost zasul z darovi, mu — kakor je v takih primerih navada — prepustil polovico svojega kraljestva, toda skromni iznajditelj čarobnega ogledala se je ubranil tako nenavadno dragocenega darila.

Od takrat je vladala sreča v kraljevski palači. Kraljična je po cele ure presedela pred čarobnim ogledalom, ki so mu dali okvir, posut z demanti, rubini in safiri, se veselila svoje angelske lepote, in njeni starši so se veselili ž njo. Dvorjani, ki so sicer odvrčali oči od zoprne resnice, so sedaj lahko s pravim navdušenjem slavili očarljivo krasoto, ki so jo videli v ogledalu. Dvorski slikar je s svojim mojstrskim čopičem zajel čudovito sliko, ki je sijala iz kristalne plošče; to sliko so razmnožili in jo razdelili med ljudstvo kot pravo, pristno podobo kraljične. Ljudstvo je bilo, kakor se pravi, naravnost vžhičeno ob njej, pesniki so vsakemu njenemu posameznemu čaru posvetili kar cel venec sonetov. Splošno veselje je samo nekoliko motila edina senca, da je bila kraljična dan in noč zaprta v svojih sobah za zaprtimi okni, in da torej nikomur, razen privilegiranim dvorjanom, ni bilo mogoče uživati pogleda na njeno živo lepoto. — — —

Dragi čitatelj! Kar vidim te, kako postajaš nestrpen in mi segaš v besedo: Ali sem mogoče otrok, da mi pripoveduješ pravljice?

Skešno se trkam na prsi. Res sem zablodil v otroško pravljico. Toda, nikar si ne mislite, da bi se z nekoliko spremembami ne dala porabiti tudi za odrasle.

Na primer, če namesto kraljične postavimo v njo književnost. Katero koli! Niti ni treba ni, da bi morala biti tako ostudna kakor naša kraljična; toda napak in slabosti naj bi imela dovolj. Njeni zastopniki pa bi ne prenesli prav nobene očitke. V vsaki odkriti besedi, ki bi opozarjala na njene senčne strani, bi čuli samo jecanje duševne zabitosti ali pa sikanje nizke zavisti. Hoteli bi čuti samo hvalo brez izjem, navdušeno slavljenje. Složni v tem stremljenju, bi zamolčevali vse neprijazne glasove, vsak bi s kadičnico v rokah zavijal svojega prijatelja v najbolj prijetno dišeče kadilo, od njega pa nasprotno pričakoval enake usluge. Tako bi svoji književnosti ustvarili čarobno ogledalo, bi zamaknjeni vanj gledali, in to književnost proglasili za čudovito lepo, za naravnost popolno, za najsijajnejšo književnost na svetu.

Drugi primer: velika človeška družba. Ali si ne morete misliti, da je v njej marsikaj, celo mnogo gnilega in da bi služila, da bi jo kaj pošteno pretreslo in premikastilo, da bi nad njo zažvižgali biči in da bi vanjo treskale strele, seveda ne prave! Toda oni, ki imajo moč v rokah, pazijo skrbno na to, da družba ne vidi svojih grdih potez in zlovesčih gub. Preganjajo in zatirajo vsako besedo o njih, stavijo svoji rejenki pred oči čarobno ogledalo zavestne laži ali pa bedaste-

Bodoča mamica

ga optimizma, in pravijo: Vse je lepo, vse je v redu, in kdor trdi kaj drugega, je samo zaslepljen kvaražugon ali pa hudoben puntar!

Pravi se, da se nahaja tu ali tam vlada, ki razbija in pleni prava verna ogledala, kaznuje njih prodajalce, z dispozicijskim fondom pa si kupuje čarobno zrcalo, ki kaže vse njene ukrepe in odredbe v naravnost popolni obliki, v najsijajnejši luči, brez kakršnekoli sence.

Ali pa postavimo na mesto kraljične kako našo narodno družbo ali društvo. Recimo, da so v njegovi organizaciji nekatere napake, da je njena politika potrebna zboljšanja. Saj na svetu vendar ni nič popolnega. Ali se vam ne zdi, da so v takem primeru potrebna naravna, ne čarobna ogledala, čeprav imajo mogoče kakšne gube in kažejo katero potezo zato še bolj skrivljeno, ko v resnici? Toda le prevečkrat velja tukaj drugo pravilo. Proč z vsakim ogledalom, ki kaže neljube gube in bolestne pege. Njih izdelovalci in prodajalci so puhli čvekači in hudobni prekucuhi, ki jih je treba pognati iz naše družbe. Tukaj, tukaj imaš, mili narod moj, edino pravo čarobno ogledalo, v katerem lahko z občudovanjem in največjim mirom občuduješ svoj vzorni red v vsakem oziru, svoje naravnost vzorno stremljenje za postavljenim ciljem, nad katerim plava fata morgana sijajne bodočnosti...

In enakih primerov bi lahko naštel še mnogo, če bi se ne domislil, da sem že čez mero preskušal vašo potrpežljivost.

Torej bom rajši končal. — —

Ah, domislil sem se, da moram prej še končati svojo pravljico. Ne bojte se — konec bo prav kratek. Poslušajte torej!

Ona kraljična, tako krasna v ogledalu, v resnici pa grda, je nekoč odgrnila zaveso pri oknu svoje sobe in pogledala na

gladino vode, ki se je lesketala nedaleč od palače. V njej je zagledala popolnoma jasno, samo obrnjeno sliko palmovega gozdička, ki je krasil obrežje s prelepimi vrhovi svojih velikan-skih lepo oblikovanih listov. Poklicala je spletično in ji rekla: «Poglej! Ali ni tam drug gozd, pogreznjen v globino vode?»

«Nikakor ne, vzvišena,» je odgovorila spletična. «To je samo odsev gozdička na bregu.»

«Samo odsev?» se je začudila kraljična, ki je tičala vedno doma, pa ni prav nič poznala narave. «Samo slika? Aj, pa bo le res! In kako krasna je, kako pristna? Vsak list lahko razložim, vsak sad — to je prav kakor kakšno ogledalo!»

«Tako je!» je rekla nepremišljena spletična. «Narava nam zmeraj kaže najčistejšo resnico.»

Kraljična o vsem tem ni več govorila, toda v njeno dušo se je zapičilo neutolažljivo hrepenenje. Hotela je videti svojo lepoto v oni čisti vodni gladini. Rekla je sama pri sebi, da mra njeno ogledalo mogoče vendarle še kakšne napake, pa je hotela videti svoje pravo in resnično lice, ki bi ji ga po besedah njene spletične pokazala samo narava.

Če pa se naj uteši razdražena dekliška zvedavost in nečimurnost, ne pomagajo nič ne zapahi ne straže, ne prepovedi ne grožnje. Radovedna kraljična je spazila ugodno priložnost pa se je izmuznila iz palače in pohitela naravnost k vodi. Trepetajoča od nestrpnosti se je sklonila nad naravno ogledalo — a strašen krik groze nad zoprno spako, ki se ji je režala iz vode, se je iztrgal iz prsi nesrečnice, ki se je v naslednjem trenutku strmoglavila v globino vode.

Tam je žalostno končala.

In mi? Kaj nas uči ta povest?

Bodoči diktator

L. Smrževa:

Opuščena dete

Rudolf Koren se je vračal iz pisarne strašno dobre volje domov. Bil je tudi sicer navadno vesel, ampak tisti dan so ga god njegovega šefa in dobri sendviči spravili naravnost v židano voljo. Seveda ni manjkalo tudi nekaj kozarcev vina. Niti dež ni mogel pokvariti njegovega izvrstnega razpoloženja.

Gospod Koren je veselo požvižgoval, se smehljajl mimo idočim, presrečno pozdravljajl vsakogar, ki se mu je zdel znan — sploh je kazal, da je najbolj zadovoljen človek na svetu. Z ženo sta stanovala — ah, ta ljuba Barica! — v majhni predmestni vili.

Gospod Koren je veselo žvižgal vso pot do svoje vile. Šele tam je utihnil. Pred vilo je zagledal otroški voziček. Nikjer ni nikogar opazil. Stopil je previdno k vozičku in pogledal vanj. Da, v vozičku je mirno dihal otrok rožnatih ličec. Gospod Koren se je zamračil in začel premišljati. Kako je neki prišel otrok pred njegovo hišo? Kje je njegova mati ali oče, sploh nekdo, ki je za to reč odgovoren? Gospod Koren je slednjič sklenil, da bo počakal, dokler se ta uganka ne razreši. Začel je počasi hoditi pred vilo in se je pri vsakem tretjem koraku ozrl okrog sebe. Toda nikjer ni bilo nikogar, samo deževalo je zmeraj bolj.

Gospod Koren se je izprehajal deset minut, četrto ure, ne mené se za to, da mu dežuje za ovratnik. Zmerom jasneje se mu je prebujala strašna misel, da je to odložen otrok. Ah, da, neboljeno, odloženo dete! Gospod Koren se je nejevoljno vzravnal. No, če je tako, potem ve, kaj je njegova

dolžnost. To je bil migljaj previdnosti, da je prav pred njegovimi vrati storila kruta mati tako grdo dejanje. Sveto se je zarekel, da bo počakal še deset minut, in preudarjal, kaj bi k temu rekla Barica. Res, najprej ga je pri tej misli nekoliko zazeblo, potem pa je s trudom prepričal samega sebe, da bo Barica navdušeno pozdravila njegovo dobro delo. V tistem trenutku se je voziček premaknil in nekaj je zajecalo. Gospod Koren je brz skočil k vozičku. «Revček ti mali, srček», je zajecjal in odpeljal voziček k vratom. Še enkrat se je ozrl okrog sebe in, ko ni nikogar videl, je porinil voziček noter. Nežno je vzdignil otroka in šel v hišo. Ko je stopil v jedilnico, je v zadregi obstal. Mocda ga je preplašil pogled gospe Barice.

«Kaj pa je to?» se je začudila.

«To... to je otrok,» je jecjal gospod Koren, «čisto majhen, neboljen otrok...»

«Dobro, to tudi jaz vidim, ampak kako si prišel k temu otroku ti?» je raziskavala čudno zadevo gospa Barica.

«To je tako, moja draga...» je začel gospod Koren boječ. «Pomisli, da je to dete začelo hipoma jokati... Ne, prej ti moram povedati, da je tole malo detece, ta ubogi črvček... Ne, skratka...»

«Poslušaj Rudi,» ga je strogo prekinila gospa Barica, «kaj naj vse to pomeni? Kje si ga dobil, Rudi? Ali ni to navsezadnje tvoj otrok?»

Gospod Koren je bil že tako zmešan, da je skoraj prikipal. «Ah, jaz sem uboga, nesrečna, prevarana žena,» je zakričala gospa Barica in začela bridko jokati. Gospod Koren nekaj časa ni vedel ne kaj ne kako, potem je stisnil k sebi jokajoče dete in je hotel Barico pobožati. «Moja draga Barica...»

«Proč, proč...» je ihtela gospa Korenova, «odidi, nesramnež, pojdi proč od mene s svojim grešnim otrokom vred.»

«Ampak, Barica, bodi vendar pametna, to ni grešen otrok,» je kričal gospod Koren.

«Molči, ves čas si me varal,» je zavpila gospa Korenova. «Sram te bodi, prešuštnik!»

«To ni grešno dete,» je kričal že ves obupani gospod Koren. «To je opuščeno dete.»

Gospa Korenova je samo sklenila roke. «Ah, ne govori mi nič več o tem. Lažnik, goljuf, razbojnik, da, razbojnik. In jaz sem mu tako zaupala!»

Gospod Koren je preložil otroka z desne roke na levo. «Daj vendar razumeti, to je čisto navaden, zapuščen otrok, najdenček, sploh otrok, ki...»

Potem je brezupno utihnil, ker so se za razburjeno gospo Barico zaloputnila vrata jedilnice. Gospod Koren je izmučen sedel. «Torej sva izgubila igro,» je rekel žalostno detetu. «Nič ne pomaga, nazaj moraš.» Zdajci se je oglasil zvonec pri hišnih vratih. Oprezno je položil otroka na otomano in šel odpirat.

Najprej je zagledal stražnika in za njim neko gospo. «Kaj želite?» je začuden vprašal.

«Tale dama,» je počasi začel stražnik, «trdi, da je pustila pred vašo vilo, medtem ko je skočila za hip v nasprotno hišo, voziček s svojim otrokom. Ali niste, prosim, morda videli nekoga...»

«Voziček z otrokom?» je veselo zaklical gospod Koren, se obrnil in hitel k stopnicam, kričeč vso pot: «Barica, Barica, je že vse v redu...»

«Hitite za njim,» je začela vsa prestrašena kričati gospa, «saj vidite, da mi je ugrabil otroka...» Stekla sta torej oba za njim in, ker se je gospod Koren zgoraj spotaknil, se je znašel v trdnem objemu stražnika.

Nazadnje se je vse lepo pojasnilo. Prav za prav je to pojasnila dama, ki je najdeno dete pritiskala na prsi. «Oprostite, prosim, da sem se prenačil,» je rekla, «to je moja krivda. Šla sem v nasprotno hišo k šivilji in nisem mogla vzeti vozička s seboj. In tu pod pristrešjem vaše vile je bila moja Milica varna pred dežjem, in vsak hip sem lahko pogledala na njo skozi okno...»

«To je zares vaš otrok?» je vprašala gospa Korenova, vsa zasolzena.

«No, saj menda to sama vidiš!» je rekel dostojanstveno gospod Koren ter jo strogo in žaljivo premeril od glave do pete.

Handa:

Naposled jo imamo!

Torej — žeja je tu. Ustnice pokajo, v človeku je nekakšna vročina in kjer in kadar le more, si privošči hladno pijačo in se izgovarja, da je tega kriva pač vročina.

Vsak dela to na drugačen način: majhno dekletce pije pasterizirano in nepasterizirano mleko, dokler ni želodec do grla poln. Trebušček ima že poln, usta so polna do debelih ličk in zdaj ji že teče pijača po nosu in po bradi in po vratu za obleko. Toda hladi in teče — in to je pravo!

Vsakdo pije, kakor zna. Goska potopi kljun v vodo. Počakajte malo! Potem vzdigne kljun proti nebu, da bi se zahvalila Bogu za to dobroto, pa tudi zato, ker je njen goltanec tako ustvarjen. Sicer jo je pa tako tudi mama učila, toda o tej vsakdo ve, da je neumna

gos. Navleče vase toliko vode, da se potem vsa onemogla po gosje ziblje na rumenih ploskih nogah.

In veliki pes Črt? Stari lenuh! Navsezgodaj leže na lesení pomol pri vodi in pase lenobo. Ko se okopa in na soncu posuši, nerad vstane, pogleda vodo in se je napije, da dobi jezik spet svojo prvotno obliko in gre ves v gobec. Nato nekolikokrat poizkusi, ali je gobec zadosti vlažen, in leže spet, dokler ne postane iznova žejen. Saj je vsa voda samo zanj. Ljudje je ne marajo piti, ker je baje umazana. Kar puste naj jo! Mu vsaj ni treba čakati, da se kdo nanj spomni in mu je naliže v okuženo posodo.

V potok ali v reko lahko vtakne glavo do ušes in si zmoči prednje šape. Kako lepo je tam, kadar se kdo spomni nanj in mu vrže v vodo popljuvano palico. On se požene za njo — to je nebeška kopel!

Žeja je nasprotje sonca ali — če hočete, posledica sonca. Kjer ni sonca, ni žeje, tiste resnične žeje namreč, ne pa pijanske, ki se ne ravna po letnem času in ni posledica porabljenih kalorij.

Dobro opremljeni na pot

Avto, kolo, čoln in vsa prevozna sredstva so tako potrpežljiva, da jim lahko naložimo vse, kar se nam zdi vredno, da vzamemo s seboj. Po večini je tega vsega preveč, ampak počasi — saj ni treba takoj! — se navadimo na načelo: Samo najbolj potrebno in nič drugega! Med najbolj potrebno pa spada tudi to, kar nam zunanaj lepša življenje. Pokazati vam hočem nekaj takih lepih in praktičnih reči za veselo potovanje, za izlete i. dr.

Prt s pestrimi vzorci za pogrinjaje tal na travniku, v gozdu ali na obrežju, kjer hočemo jesti, že davno poznamo. To pot si oglejmo še nekaj potrebnega: prt z žepi za pribor in krožnike. Za to je dober vsak kreton; za vso ploskev potrebujemo 75 cm velik četverkotnik, za prtične žepe po 15 cm visok in 35 cm širok pravokotnik s tkalnim robom na eni ozki strani. Pri pravokotnikih preganemo 10 cm (cd tkalnega roba) na gornjo stran in prešijemo (po sliki) za shrambo pribora. 1½ cm širok obšiv iz enobarvnega blaga zaključuje zgornji rob pravokotnikov, ki sta zdaj 25 cm široka. Našijemo ju na dva nasprotna vogala prta kot žepa. 17 cm visoke in 25 cm široke žepe za krožnike naredimo po sliki na levi strani prta, tako da pridejo krožniki drug na drugega,

ko prt zložimo. Šele potem prt zaročimo v širini 2½ cm. Mera za prtiče je 30 cm z 1½ cm širokim obšivom. Za vilice in nože ovijemo plaso pološčenega platna, ki naj bo iste barve kakor robovi, okrog vilic in nožev klinke, jo obliki vilic in noža primerno urežemo in sešijemo.

Ličnato blago naravne barve, polovica rogoznice, tvori zunanjo plat naramne torbe, ki je 25 cm visoka, pa se da zmanjšati na 16 cm, ako in kadar imamo manj živil v njej. Na taborišču nam služi celo za podlago, na katero razložimo jedila, ker se da razgriniti v čisto ploščat, 40 do 71 cm dolg pravokotnik, ki sploh ni več podoben torbi. Znotraj je podložena z belopikčastim pološčenim platnom.

Spodnji obrazec podaja mere in lego prešivov, ki jih naredimo s strojem ali pa na roko s prednjimi šivi. Črtkane ploskve dobijo vmes tenko lepenko. Zaradi tega moramo dele šivati drugega za drugim; začnemo z dnom, in sicer položimo lepenko med ličnato blago in pološčeno platno ter jo obšijemo. Nato sledita obe žepni strani, pri katerih moramo prej iz ličja narejene zapone, ki bodo držale papir-

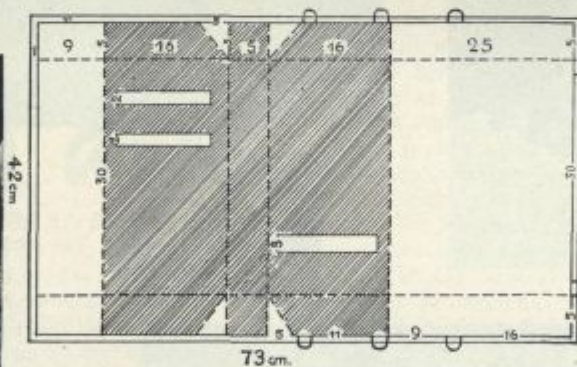

Naramna torba iz ličnatega blaga s podlogo iz pološčenega platna, ki se samo zapenja na gumbe in se da zmanjšati, če je treba.

Popolnoma razgrnjena naramna torba kot podlaga za jedi. Ozke zapone iz ličja držijo prtiče, nože za sadje in papirne krožnike.

Vzorec za mere naramne torbe. Pri ličnatem blagu je okrog in okrog pridano pol centimetra. 1 cm široki robovi se preložijo.

ne krožnike in prtiče, pritrditi samo na pološčeno platno in lepenko. Pod zapone prtičev prišijemo prej plase, ki bodo držale nože. Ko vstavimo stransko lepenko, ki moramo od njene širine odrezati ½ cm, in naredimo prešivne linije, zapognemo vse štiri rezne robe pravokotnika proti pološčenemu platnu najprej ½ cm, potem 1 cm na široko ter prišijemo z rjavo prejico. Kakor kaže obrazec, pritrdimo iz rjave prejice kvačkane zanke za gumbe, ki jih potem našijemo. Ti gumbi zadenejo prešivne črte med stranicami in srednjo ploskvijo prednjega dela torbe. Torba se zapenja po šivnih linijah, zmanjša se s tem, da preložimo mehki prednji del.

Tako razgrinjamo prt za izletno kosilo; prt je iz pestrobarenega blaga, kakršno se uporablja za kmečke obleke. V žepih na narobni strani so krožniki.

Prt pri uporabi. Jasno se vidita našita žepa za prtiče istega vzorca in na njih predalčki za pribor.

Karel Čapek:

V deželi koles

Foto: Jana. Holandska pokrajina.

Poznavalci krajevnih razmer trdijo, da je na Nizozemskem danes milijon in pol koles, to se pravi, da ima kolo vsak tretji človek (če všteto tudi dojenčke, mornarje, kraljevsko rodbino in reveže v ubožnici). Jaz jih nisem štel, pa se mi zdi, da jih bo rajši še več. Pravijo, da je treba tam samo sesti na kolo, in kolo se pelje kar samo; tako gladka in ravna je ta dežela.

Najlepše je, kadar stražnik za trenutek ustavi strujo koles, da bi mogli pešci čez ulico, ter jim spet velikodušno odpre pot: tedaj se zadrvi cel roj kolesarjev in drvi naprej v taki množini, kakor če plešejo komarji.

Videl sem redovnice na kolesu in kmete, ki so na kolesu sedé gnali kravo. Ljudje malicajo na kolesu in vozijo na kolesu svoje otroke in svoje pse in zaljubljeni poganjajo bicikle, držeč se za roko. Pravim vam, to je narod na kolesu. Če postane kolo tako zelo narodni običaj, moramo pomisliti, kako menda vpliva na narodni običaj. No, rekel bi,

1. da se človek na kolesu vadi skrbeti sam za sebe in se ne zapletati drugemu v njegovo kolo;

2. čaka na ugodno priložnost in brž pritisne na pedal, kakor hitro se mu odpre trohica praznega prostora;

3. drvi naprej, ne da bi se mu bilo treba preveč truditi in ne da bi delal le količkaj hrupa;

Foto: Jana. Vas Marken.

4. tudi če se pelje kdaj sparjen ali v množici, je človek na kolesu bolj izoliran in vase zaprt kakor ljudje, ki hodijo peš;

5. kolo ustvarja med ljudmi neko enakost in istorodnost;

6. uči se, da se je treba zanašati na vztrajnost.

S tem sem povedal o kolesih več dobrega, kakor si o njih mislim. In zdaj, ko se mi ne morejo več maščevati, pravim javno, da jih nimam rad, ker se mi zdi nekoliko nenaravno, da človek hkrati sedi in koraka.

Korakati sedé — tudi to lahko navsezadnje vpliva na tempo in razvoj naroda. Lahko se počasi stopa, pa se vendar pride hitro naprej. To se vidi na tem, kako daleč so prišli ti Holandci, čeprav korakajo počasi, skoraj kakor v filmu, ki ga namenoma počasi vrtijo. Toda jaz, človek, ki hodi peš in maha z rokami, jih ne bom motil pri njihovih kolesih; naj potuje vsak narod za svojo zvezdo, kakor ve in zna.

Foto: Jana. Moja holandska prijateljica.

Še nekaj vzbuja pozornost na nizozemskih ulicah: psi. Nimajo namreč nagobčnikov; zaradi tega se neprestano smejejo skoraj na glas in se ne pretepajo in nikogar ne ugriznejo in ne renčijo drug na drugega s tisto srednjeevropsko razdraženostjo. Iz tega se vidi, da je svoboda brez nagobčnikov velik dar božji za pse in za nas ljudi.

In če potuješ po Nizozemski, si zapomni še nekaj. Glej, da se ti ne bo preveč mudilo, zakaj vsak hip ti vzdignejo pred nosom most, da bi mogla prepluti ladjica, natovorjena s solato ali z maslom, in da bi ti krajevni duh mogel reči: «Časa je dovolj, časa dovolj; prijatelj, jaz sem tukaj že kakih šest sto let.»

Škoda, da sem zamudil čas tulipanov in narcis in vse tiste lepote holandskih njiv. Videl sem samo še izkopavati čebulice, kakor kopljemo pri nas krompir. Ampak videl sem vsaj perunike v cvetju in polja delfinij, zlatih

Holandski ribič na kolesu.

Holandska licejka.

lilij, rož. Videl sem cele pokrajine pod steklom, kilometre rastlinjakov, industrijo cvetlic, vagone cvetlic, letala cvetlic, ki so hitela v Anglijo. In okna sem videl polna cvetov, na vsaki mizici šopek, na vsakem oglu cvetličarico. Pa najlepše vrtove sveta, vrtičke nizozemskih hišic. To so miniaturni vrtički, neizmerne sveži od obilne nebeške rose, vsi zasuti od milosti cvetja; majčkene terase, bazene kakor dlan z rdečimi lokvanji, gozdičke zlatega brinja in modrih cipres.

«Kaj to!?» se je oglasil v meni zavirljivi vrtnar. «Tema je lahko delati; ko bi jaz imel takšno rahlo prst, ko bi meni nadeževalo toliko blagoslovljene vlage, ko bi jaz imel tako milo zimo in te kulture in ta denar in sploh — potem bi tudi meni vse tako bujno raslo, mar ne misliš?»

Da, vrtnar, bi; ampak na teh holandskih cvetlicah je še nekaj. Prijatelj, pet sto let vrtnarjenja, to se vidi že na teh cvetlicah. Pet sto let se ne da kar tako preskočiti. In pa, da ti povem, še nekaj čudnega je, in to je holandska svetloba.

Holandske svetlobe vam ne morem prav narisati. Tako je čista in prozorna, da vidite vsak obris in vsako podrobnost do konca sveta — zato so tisti stari slikarji tako jasno in skoraj kakor s povečevalnim steklom izdelovali svoje slike do najtanjših podrobnosti. To dela tamkajšnji rosi zrak. In ta holandska svetloba daje barvam tako posebno čistost. Vse so neizmerno jasne, pa ne kričeče; so kakor sveži cvet pod kapljico rose, čiste in hladne. Da boš vedel: svetloba zelo vpliva na umetnost in na cvetlice in razen tega na dekliško polt.

Sekira v hiši... Počitniško delo moža v gospodinjstvu

Velika dela oddajamo obrtnikom, mala dela pa lahko izvršuje tudi gospodar sam. Zlasti v času dopusta in počitnic bo pogledal gospodar, kje bi bilo treba kaj urediti ali popraviti.

Na balkonu bi bilo dobro prepleskati ograjo, dovedna vrvca pri namizni svetilki se je tako predrgnila, da bo zdaj zdaj pogledala žica iz nje, ključavnice se že težko zapirajo in ključ komaj zasučemo. Včasih je treba tu in tam zabiti žebelj, utrditi kavelj, ki se je zrahljal, okvir pri sliki je šel narazen, pri zabojih in omarah je treba priviti vijake. Zakaj ima marsikdo tako slabe uspehe pri teh gotovo lahkinih delih?

Zato, ker nima izkušnje in primerne orodja, da bi mogel delo v redu izvršiti. «Moj mož ne spravi nobenega žebelja v zid,» čujemo večkrat stokati žene. Ali naj si gospodar, ki je sicer v svojem poklicnem življenju vrl in spreten, ne šteje nekako v čast, ako tega

očitka ne sliši? Nekoliko mu hočemo pomagati in mu dati nekaj nasvetov.

Kdor misli kak predmet pleskati, mora najprej staro barvo odstraniti. Z železnih in lesenih predmetov jo spraskamo z drobno, a trdo žičnato ščetko; nabava take ščetke je koristna, ker se tudi sicer v gospodarstvu in gospodinjstvu večkrat rabi. Če namažemo svežo barvo na staro, ne nastane nič drugega kakor mazarija. Večidel bomo morali pleskati dvakrat, toda nikar ne lakirajmo zlasti lesa, ki je izpostavljen vremenu. Pod vplivom vremena lak zelo rad poka. Če hočemo lakirane predmete popleskati z barvo, moramo najprej temeljito odstraniti lak. In pa: tistim, ki so tako nerodni, da imajo več barve na prstih kakor na čopiču, priporočamo, naj si nataknejo stare rokavice.

Pri ključavnici ne odpove večkrat samo zaskočnik, temveč tudi zatik, ki prav za prav oskrbuje zapiranje, se

s časom osuši. Potem se rada odlomi ključeva brada, in že imamo škodo. Snamemo torej s primernim izvijačem ključavnico iz vrat, gremo s peresom ali majhnim čopičem v ključavnico in — se najprej čudimo, koliko prahu in nesnage izmetemo iz nje. Potem namažemo mehanizem z oljem za šivalne stroje (zopet s čistim peresom). Kdor si upa, lahko odvijte tudi krovno ploščo s ključavnice. In tako potem lahko študira kot nestrokovnjak, kje bi še utegnili manjkati olje. Če ključavnico na ta način temeljito očistimo in z oljem namažemo, bo spet izvrstno šla, tako da ne bo treba več loputati z vrati, da bi se zataknila v ključavnico.

V rokodelskih krogih je že stara šala, češ da moramo, kadar zabijamo žebelje, držati kladivo z obema rokama, pa se ne bomo udarili po prstih. Na žalost pa ni povedano, kako naj držimo žebelj, preden ni toliko zabiti, da bi tičal

v steni. Kdor se čuti pri zabijanju žebeljev nerodnega, naj prime žebelj s ploščatimi kleščami in potem poskusi svojo srečo. Ne bo si razbil prstov. Seveda pa imamo boljši občutek, ako držimo žebelj s prsti. Ako ne najdemo v kamenenem zidu nobenega stika, potem poskusimo najprej s tankim žbljem, da stene preveč ne pokvarimo. Sicer pa si lahko omislimo kamenarski sveder, ki prevrta vsak zid. Če žebelj ali kavelj potem ne stoji trdno, kar se često zgodi, ga ovijemo z vato in ga z njo vred potopimo v vodeno steklo. Čez dva dni bo vse suho, in žebelj bo trdno tičal v steni. Tako nam ni treba uporabljati mavca, ki zid preveč zamaže. Če pa že moramo uporabiti mavec, odstranimo najprej skrbno vsó zrahljano malto in prah iz luknje, drugače mavec ne prime dobro. Tudi moramo luknjo nekoliko omočiti, preden damo mavec vanjo.

Dalje je zelo važno, da imamo doma vedno mizarški klej, da moremo klejiti poškodovano pohištvo. Klej smemo ogrevati samo v vodni kopeli, t. j. posodo s klejem denemo v posodo z vodo in tako ogrevamo. Bog obvari, da bi bil črn, ker potem sploh ne lepi in ne drži. Mizar uporablja klej, ki ni bolj gost kakor redek sirup. Za laika so najbolj pripravljeni hladni kleji, ki so že pripravljeni na prodaj. Ti kleji so zmeraj

in takoj uporabljivi in prav dobro klejijo; ako se pozimi strdijo, postavimo lonček v vročo vodo. Kdor hoče dobro klejiti, naj odstrani prej ves stari klej, zakaj klej na klej ne drži!

Privijanje lesnih vijakov zahteva tudi neko tehniko. Ako mesto za vijak prej s predebelim svedrcem navrtamo, se nam utegne zgoditi, da pade vijak v luknjo in ne prime. Luknja za lesni vijak ne sme biti večja kakor je debelina vijakovih vzvojev. Najboljše je, če uporabljamo doma za taka dela zavojite svedre. Če si kupimo zbirko zavojitih svedrov v debelini od 1 do 5 mm, nam to za taka dela zadostuje. Pri vrtanju uporabljamo majhen ročni vrtni stroj, ki ga dobimo poceni v trgovinah z železino. Sploh naj si vsak gospodar zapomni, da izdatki za orodje niso proč vržen denar. In ker ga za domače potrebe ne uporabljamo preveč, nam vzdrži zelo dolgo.

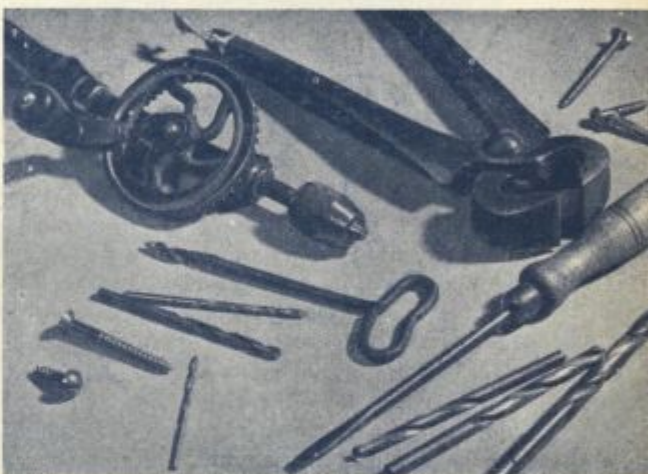
Ako se dajo lesni vijaki preveč težko privijati, jih zapičimo prej v mehko mlo. Isto storimo z žblji, ki jih hočemo zabiti v trd les. Kdor mora zabijati žblje v tenke deske, pri katerih je nevarnost, da se razkoljejo, naj odščipne žbljem konico, potem se les zanesljivo ne bo razklal.

Kadar hočemo zabiti žebelj v steno, iščimo prej zidne stike s tankim žbljem. Tako ne bomo potem delali nepotrebnih lukenj v steno.

Dobro orodje se doma vedno izplača. Potrebujemo nekoliko zavojitih svedrov ali majhen ročni vrtni stroj, svederc za debel les, en majhen in en večji izvijač, kladivo in klešče ščipalke.

Ključavnica, ki se zanjo več let nihče ne meni, da bi jo osnažil; s čopičem jo očistimo prahu in jo namažemo s strojnim oljem.

Kamenarski sveder nam pomaga, da naredimo luknjo tudi v najtrši zid. Žebelj utrdimo v luknjo z mavcem.

Klejenje pohištva. Najprej odstranimo stari klej z lesa s kakšnim primernim orodjem (tu je star izvijač).

S starih predmetov, ki bi jih radi nanovo prepleskali, moramo najprej odstraniti staro barvo. Za to je najboljša žičnata ščetka.

Posebno oprezni si oblečejo pri pleskanju, ki ga niso vajeni, stare rokavice, da si ne zamažejo rok.

Tudi umetnosti, kako se žebelj zabija, se moramo naučiti. Kdor si noče poškodovati prstov, naj drži žebelj ali kavelj s ploščatimi kleščami.

Vse vrste kumaric je treba, preden jih vložimo, umiti, s ščetko osnažiti in z brisačo dobro posušiti.

Pašji dnevi in kisle kumarice

Doba kislh kumaric je tisti čas v letu, ko si časnikiarji izmišljajo vse mogoče, kakor n. pr. gromozansko velike morske pošasti, velikanske jezerne kače in podobne neverjetne reči, da nudijo svojim bralcem malo zabave. Za gospodinjjo pa pomeni ta čas dobo vlaganja kumaric, ki jih pozimi tako radi prigriznemo k mesnim jedem.

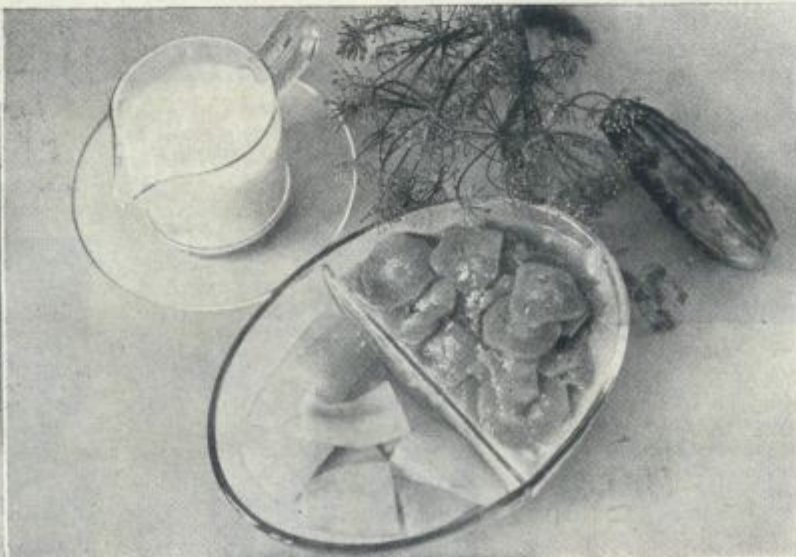
Večje kumare pojemo v solati, manjše pa vložimo v kis. Prav majhne kumarice vlagamo v popru in v začimbah, že bolj zrele in rumene pa v gorčici. Vse vrste kumaric je treba pred vlaganjem dobro umiti, s ščetko osnažiti in z brisačo dobro posušiti, ker bi se ne držale, ko bi jih mokre vložili. Posebno dobri dodatki h kislh kumaricam so poper, čebala, listi vinske trte, koper in začimbe vseh vrst.

Kisla kumarice so posebno dobre, če jih takole pripravimo: umite in obrisane kumarice vložimo z začimbami vred v velik kozarec ali pa v glinast lonec, jih polijemo s slano vodo in pokrijemo s težko pokrovko. Potem jih shranimo na zmerno temperiranem kraju, in v dobrih štirinajstih dneh so že užitne. Še bolje se držijo v zaprtem sodčku, v katerega jih prav tako vložimo. Na liter vode vzamemo 40—50 g soli, ki se mora popolnoma raztopiti, preden polijemo kumarice. Drugi dan dolijemo še malo vode, da so kumarice čisto po-

krite, nakar sodček dobro zapremo. Če jih vložimo na ta način, so že v šestih do osmih tednih užitne.

Za solato porabimo lahko tudi kisle kumarice, ki jih olupimo in razrežemo na rezine, po'em pa polijemo z oljem in kisom, popoprano ter dobro premešamo. Prilegajo se posebno h goveji pečenki in mrzlemu mesu.

Za kumare, vložene v gorčici, izberemo večje in lahko že bolj zrele kumare. Te najprej olupimo, potem jih razrežemo na kose in izdoblamo peške s srebrno žličko. Te kose potem precej osolimo in pustimo, da 24 ur stoje. Nato počakamo, da se odtečejo, nakar jih s čisto krpo dobro zberemo in zložimo v velik kozarec ali pa v glinast lonec. Ko jim dodamo nekaj gorčičnih zrn, pehtrana, nekaj lavorjevih listov, šalotk, narezanega hrena, popra in drugih začimb, zlijemo čez vse to kuhanega osoljenega vinskega kisa (na 1 l kisa veliko žlico soli), ki pa mora biti popolnoma ohlajen. Čez 24 ur odlijemo kis, ki ga spet prevremo in ohladimo, potem pa spet polijemo čez kumare. To ponovimo trikrat. Potem trdno zavežemo kozarec in ga postavimo na hladen prostor. Gorčične kumare se držijo čez zimo. Užitne so pa že čez šest tednov. Če se dobro posrečijo, so videti kakor bi bile iz stekla. Nekateri jih prevrejo, odcedijo in spet posušijo, preden jih polijejo s kisom. Oba načina sta dobra.

Solata iz kislh in vložnih kumaric.

Kumare v gorčici: odstrani peške, zreži kumare na kose, potresi jih na debelo s soljo in jih pusti, da stojijo 24 ur.

GREH Deda Ivana

(Prosto po bolgarski pravljici.)

Zgodnjega jutra se je ustavil pred železnimi nebeškimi vrati ded Ivan, vaščan in odbornik iz Raževa.

Težka železna vrata so se nekoliko odprla. Pokazala se je glava ključarja svetega Petra

«Kdo trka?»

«Ded Ivan, vaščan in odbornik iz Raževa.»

«Po kaj si prišel?»

«Pravičen sem. Končala so se moja leta na zemlji. Naveličal sem se vsega, posebno pa skrbeti za vas in delati ljudem dobro. Prišel sem, da si odpočijem pod kakšnim rajskim drevesom in uživam nebeško lepoto.»

Sveti Peter je snel z žeblja, kjer je visela, nebeško tehtnico.

«Tako pogledam, ded Ivan. Ti razlagaj in naštevaj svoja dobra dela, kakor veš in znaš. Tehtnica bo točno pokazala. Na levo stran tehtnice, glej, položim tvoj greh. Majhna kapljica je to, kajne? Na desno pa polagaj ti svoja dobra dela. Ako bodo težja in dvignejo greh, potem pojdeš v raj.»

Ded Ivan se je popraskal za ušesi in začel naštevati:

«Najprej, sveti Peter, vržem na tehtnico studenec, ki sem ga izkopal na koncu vasi v korist in zdravje vaščanov. Voda je čista kakor solze. Vsa vas hodi k temu studencu po vodo.»

«Premalo je», je rekel sveti Peter.

«Če je premalo, dodam še veliki zidani most. Zgraditi sem ga dal čez reko, da ljudje lahko hodijo na drugi breg. Tisoč zlatnikov me je stal. Ali je še zmeraj premalo?»

«Še zmeraj, ded Ivan. Tvoj greh je, kakor vidiš, veliko težji.»

«Kako je to mogoče, božji ključar», je rekel ded Ivan in se zamislil. Nato je vrgel na tehtnico novo cerkev.

«Ali si jo že videl?»

«Še ne», je odgovoril sveti Peter.

«Poglej skozi oblake... Kaj ni lepa? Vidiš, kako se beli tam sredi vasi. Visoko nad vrhovi najvišjih orehov je križ. Sedem let sem delal. Koliko noči sem prebdel zaradi te cerkve, se ne da niti dopovedati. Ampak ni mi žal. Vse, kar sem delal, sem delal za svojo dušo.»

Sveti Peter je vzdignil tehtnico. Desna skodelica je švignila kvišku, leva pa, na kateri je ležal greh, se je znižala do tal.

«Povej mi, sveti Peter, kakšen je moj greh?!»

«Težak je!»

«Kako more biti tako majhna kap-

ljica težja od studenca, mosta in cerkve?»

«Lahko», je odgovoril sveti Peter. «Le poglej, tehtnica je pravična, ne takšna, kakršno rabijo doli na zemlji. Točna in pravična. Tvoj greh, četudi na videz majhna kapljica, je težji od studenca, mosta in cerkve.»

«Ali mi lahko poveš, kakšen je ta greh, ki je na videz kakor kaplja, a je tako težak?»

Sveti Peter je dejal:

«Ali se spominjaš tistega dne, ko si dovršil zidani most?»

«Spominjam se», je rekel ded Ivan. «Mnogo ljudi je prišlo iz deveterih vasi, da bi se poveselili in videli most.»

«Da, mnogo ljudi je prišlo, zakaj res lep je bil tisti most. Veliko vina se je izočilo, kdo bi meril. Mnogo dobrih jedi se je pojedlo, kdo bi tehtal. Spominjaš se, ded Ivan?»

«Spominjam se», je rekel ded Ivan. «Daroval sem, da bi pohvalil svojo dušo.»

«Poleg mostu je sedel v prahu lačen slepec. Se spominjaš? Iztezal je roke, da bi se ga ti usmilil, ker je bil lačen. Suhe ustnice so mu nekaj šepetale. Besed ni bilo slišati, zakaj preveč je bil lačen. Se spominjaš?»

Marija Maceškova:

Moški so kakor otroci...

Kako dolgo bo še to soparno ozračje nad njunim zakonom? se je spraševala v duhu Jana. In stari služkinji Micki je padalo vse iz rok — ne zaradi starosti, ampak ker je videla, kako se ruši njun zakon. Danes je razbila dva krožnika. Vsa je zardela... stara revica... in boječe zbežala v kuhinjo.

«Mislim, da bo treba poiskati novo moč... Micka je že stara...» je rekel Pavle, «roke se ji tresejo, ali si opazila...?»

Jana, bolešno občutljiva, je tehtala njegove besede, kakor da veljajo njej. Tudi ona je bila za Pavleta stara... to je bilo gotovo.

«Da...» je rekla, «... toda dolgo, dolgo je že pri nas, ne morem je odpustiti. Za lahko delo in nadzorstvo v gospodinjstvu je še zmeraj dobra... in bolj zvesto dušo bi jaz težko našla.» In ti tudi... si je mislila... in s to nadvse zvesto dušo je mislila sebe.

Pavle ni rekel nič več. Bilo je po večerji. Zdaj pokadi svojo cigareto, pogleda časopis, da bi se ne reklo, da

Ded Ivan je gledal in mislil:

«Zdi se mi, ne vem pa natanko, ali je bilo to tistikrat.»

«Pri nas je zapisano, da je bilo tistikrat, ded Ivan. Imamo dobre in vestne zapisovalce. Kaj si storil, ko je iztezal tisti slepec roke k tebi?»

Ded Ivan je zopet mislil. Zmajal je z glavo:

«Nič. Nič nisem storil.»

«O pač. Pozabil si že. Doli na zemlji radi pozabljate take malenkosti, ki so pa na naši tehtnici zelo težke. Ko si šel mimo njega in videl njegove iztegnjene roke, se nisi dotaknil svoje denarnice. Nisi natočil vina, ki je teklo, nisi odrezal od pogač, ki jih je bilo tam v izobilju. Pač pa si se sklonil, pobral kamenček, ga položil slepcu v iztegnjeno dlan in rekel:

— Na. Iz tega je zgrajen most.

Slepec je potipal kamen, a ni rekel besede. Samo iz desnega očesa mu je kanila solza in se zablistala v soncu. Ali vidiš tisto solzo? Glej, položil sem jo na tehtnico. Kapljica samo, ali težja je od tvojega studenca, od zidanega mostu in lepe cerkve.»

Ded Ivan je povesil glavo, se obrnil in odšel v pekel.

beži takoj po jedi... in potem se poslovi. Ko bi imel vsak mož vsak dan kakšno sejo kakor on... je bridko pomislila Jana. Seveda mu ni verjela. Druga žena bi se pošteno zavarovala proti temu. Toda onadva sta si obljubila, ko sta se vzela, da ne bosta drug drugega omejevala, da bo njun zakon zveza dveh svobodnih ljudi, ki si v vsem docela zaupata. Spočetka ta dogovor ni bil težak, ker drug brez drugega ni nikamor šel. Samo en večer v tednu sta oba določila za svoje osebne prijatelje. Njun odnos, vedno poln vljudnosti in pozornosti, ni dovoljeval, da bi nastal med njima kak spor. Ne ona, ne on nista bila malenkostna. Njun zakon so smatrali vsi, ki so ju poznali, za idealni zakon. Preveč idealen... zares... je ironizirala v duhu Jana. Ali ni laže tistim, ki si niso prisvojili družabnih manir vse do hinavstva in medsebojnega varanja — do varanja samega sebe? Ali je vse to kaj vredno, če živita drug zraven drugega kakor dva tujca, med katerima ni bilo nikoli niti trohice lju-

bezni? Pa je bila vendar nekoč ljubezen in je ni bilo malo, saj sta oba tako rada in vdano čakala nekaj let, preden se je Jana osamosvojila in je Pavle dobil stalno službo. Danes je bil on seveda sam svoj gospod, toda bili so časi, ko je oba preživljala ona, ne da bi godrnjala... Ampak pri vseh teh težavah sta pozabila imeti otroke in zdaj, ko bi jih lahko imela... saj vendar ni še tako stara, da bi bilo to nemogoče... zdaj se ji Pavle odmika. Skoraj že leto dni. Začelo se je z njegovo nervozo. On, vedno zdrav, je začel tožiti na to in ono, dokler ga ni sama prisilila, da je šel k zdravniku strokovnjaku. Zdaj je spet cvetel — itak mu ni bilo nič... toda od nje se je oddaljeval. Nikoli se nista drug drugemu vsiljevala. Ali se je mogla vsiljevati ona njemu? Zena možu? Ne in ne. In tako je tiho trpela.

«Danes ne greš na sejo...?» je rekla.

«Ne... danes ne grem nikamor... to se pravi...» si je prižgal cigareto in držal vžgalico v prstih, dokler ni zgorela, «to se pravi: rad bi se s teboj pogovoril...»

«Prosim...» Zdaj pride tisto. To je čutila z vso gotovostjo. Srce ji je začelo močno utripati. Globoko je potegnila dim iz cigarete vase.

«Ali ne kadiš preveč...?» je krenil v stran, kakor rad dela vsak, ki ima pred seboj kaj važnega... Mož, ki hoče zapustiti ženo, je navadno k njej strašno pozoren v vsem, kar v tistem trenutku ni prav nič važno.

«Čemu nenadno ta skrb... ko... ko...?» Začela je bridko jokati.

«S tem ne boš nič popravila...», je dejal suho. Njen jok je budil v njem sočutje in očitane vesti, a ga ni maral slišati.

«Pa kaj sem prav za prav zagrešila?» je rekla obupano in otroško.

«Neumno vprašanje...» je dejal nejevoljno. «Seveda — nič nisi zagrešila.»

«Torej zakaj...? Za Boga — zakaj?»

«Dekle, ko bi jaz ne vedel, kdo si, bi te imel za neumno ali za hinavsko navivno... ampak ženska, kakor si ti... izobražena... inteligentna, pa še zdravica povrh...» je hodil razburjen po sobi in stresal pepel cigarete po vseh kotih.

«V kakšni zvezi je s tem izobrazba... vsaka žena, tudi najbolj primitivna, ima pravico, da vpraša, zakaj...»

«Zakaj...» je rekel besno, ker ga je jezilo, da izsiljuje odkrit odgovor, ki bi se mu bil rad izognil.

«Ali mi lahko poveš... zakaj ljubezen prav tako naglo umira, kakor se je ro-

dila? Ali mi moreš to povedati? Jaz ne. Je pač tako.»

«In tista leta medtem...? Resnična ljubezen ni delo golega trenutka, ampak delo dni in let... torej vse to ni bilo nič...?» je rekla tiho.

V zadregi je zmignil z rameni. «Mor-da ti delam krivico, a ne morem za to, Jana.»

«Seveda,» je dejala trpko, «mož nikoli ne more za to, niti ko ljubi, niti ko več ne ljubi. In kar je bilo medtem, vrže čez krov v morje. Zelo preprosto.»

«Čemu to prerekanje? Zakaj bi se ne razšla mirno? Sicer pa sva si obljubila, da pojdeva narazen kakor prijatelja, ako se najina čustva izpremenijo...»

«Reci torej čisto preprosto, da me več ne potrebuješ... Ko bi imela vsaj otroka...» je vzdihnila.

Hvala Bogu, da ga ni, si je mislil Pavle, na glas pa je rekel: «No, tega si lahko še zmeraj omisliš.» Zoper njegovo voljo je to izzvenelo cinčno. Da bi popravil, jo je prijateljsko potrkjal po rami. Molči, moja stara, našla boš drugega, boljšega moža, kakor sem jaz...»

Vstala je in se vzravnila. «Dobro, Pavle, ne bom te zadrževala, samo zapomni si, ako se odločaš pod pritiskom trenutnega čutnega nagona, da boš čez leto dni videl novo življenje, v katero se hočeš vreči, v čisto drugi in morda manj ugodni luči kakor danes. Kaj če bo tvoja ljubezen prav tako naglo, kakor se je porodila, tudi umrla? In potem...» Žalostno se je ozrla na prijetno urejeno stanovanje, ki sta si ga po dolgem času in odrekanju pripravila... «Upam, da bodo tvoje gmotne razmere tako dobre kakor danes. Kdo je tista ženska?»

«To vendar ni važno... bodi brez skrbi, moji dohodki še vedno zadostujejo za dva.»

«Tako...? Doslej si imel svoje dohodke po veliki večini samo za sebe... To samo konstatiram, nočem ti očitati. Ali hočeš vzeti s seboj kaj pohištva?»

«Ne... midva si nabaviva novo...»

«Tem bolje...» je rekla mirno, čeprav jo je tole «midva» bodlo v srce... «In tako torej odhajaš? Ali smem vprašati, kdaj?»

«Najbolje takoj...»

«Takoj...» je tiho ponovila in se obrnila k oknu, da bi zakrila novi potok solzá. Brž jih je obrisala in potem se je kot zdravica, ki je bila navajena ravnanj z bolniki, obrnila k njemu z obrazom, ki ga je naredila trdega volja, da hoče premagati lastno bolezen.

«Zdrav bodi,» je rekla... in mu podala roko. «Po svoje reči pošlji, drugo bo uredil moj pravni zastopnik. Skrbela bom, da pojde vse gladko in da se čimprej uredi. Vso srečo ti želim.»

Priklonil se je in odšel v svojo spalnico. Kmalu na to je odšel za vselej iz stanovanja.

V sobo se je prišarala Micka, «Sami sva, Micka,» je rekla Jana.

«Torej vendar... jaz sem to slutila... ah, jaz sem to slutila... gospod so že pred tednom pospravljali svoje reči... No, saj Bog...» je zagrozila za njim s pestjo.

«Ne, Micka, ne preklinjajte ga... kdo ve, ali bo srečen. Moški so kakor otroci. Če zahrepenijo po nečem, morajo to imeti, pa če bi si pri tem zlomili tilnik.»

★

Čez leto dni je bila Jana iznova poročena. Čas je hitel, ni bilo mogoče čakati, da pride velika ljubezen. To je bila poroka iz tihe mirne simpatije med njo in nekoliko mlajšim študijskim tovarišem, tudi zdravnikom, ki je nekega dne nenadno izgubil ženo in otroka pri avtomobilski nezgodi.

«Nisva še tako stara, poskusiva, Jana, rad bi imel otroka, če nisi zoper to. Človek mora za nekoga živeti.»

«Ah... otroka... vedno sem si ga želela, pa nisem nikoli imela časa zanj. Misliš, fant, da si lahko še privoščim takšno pustolovščino?»

«Lahko jih imaš še deset...» se je nasmejal.

«Ampak moji lasje, pogledj, kako so mi v zadnjem letu osiveli.»

«Nič ne de, samo da se ti podajajo... in samo da me hočeš. Ti si mi bila vedno všeč, a bila si tako nedostopna.»

«Morala sem delati... in Pavle je bil.»

Čez dve leti je nadvse srečna Jana oskrbovala že dva prelepa dvojčka, Adama in Evo.

Čez dve leti je bil Pavle že do grla zadolžen in je vložil tožbo za ločitev zakona, in sicer zaradi krivde svoje žene, ki je bila dvajset let mlajša, potratna, lena in nezvesta, ki je iskala v zakonu samo brezskrbno življenje, za katero pa dohodki niso zadostovali. Razen čednega obraza ni bilo nič na njej. Svojega moža je dolgočasila ali pa razburjala z neumnimi čenčami in malenkostno prepirljivostjo. Preden je izpregledal, je bil denarno in živčno uničen.

In Jana... ta angelsko mirna in pametna Jana... je bila že žena drugega.

Junakinje zraka

Pred nekaj leti je proglasila Amy Johnsonova, slavna zmagovalka v zraku, da stoje ženske na pragu novega življenja, nove kariere, o kateri se je dotlej mislilo, da je pridržana samo moškimi. Kakšna presenečenja je pripravila svetu od tistih dob letalka s svojim neizmernim pogumom? Leta 1911. je dobila Mrs. Hewietova kot prva ženska letalsko diplomu, toda leta 1929. so našli v Zedinjenih državah — kjer se je vendar obetala letalkam najlepša kariera — samo pet in trideset diplomiranih pilotk. In danes? Tisoč in tisoč žena se dviga brez bojazni v zrak in skoraj ne mine teden, da bi ne slišali o novem ženskem letalskem rekordu. Tu in tam se pojavi iz množice neznanih nepričakovano žena; po večini so to prav mlada bitja s skoraj otroškim obrazom. Kdo bi mogel prešteti imena junakinj, ki so plavaje med nebom in zemljo dokazale toliko poguma, vztrajnosti, prisebnosti tudi v najsmelejših položajih, v katerih niso izgubile zaupanja vase in preudarnosti ter so često razbesnelim življenjem iztrgale žrtev svojega življenja?

Toda čeprav je dolga ta vrsta izrednih činov letalk, je žena v aviatiki vendarle zmerom prezirana. Seveda tu pa tam se je posrečilo kateri letalski zvezdnici, da je dosegla v letalstvu odlično mesto. Drugače pa žene vedno tožijo, da se morajo boriti z zmeraj večjimi ovirami pri svojem stremljenju, da bi dosegle diplomu, in da se zlasti v državni letalski službi omalovažujejo.

In spet je Amy Johnsonova tista, ki se krepko zavzema za pravice letajočih žen. Seveda njej je vse dovoljeno in za njen klic se že prej kdo zmeni. Od tistih dob, ko je leta 1936. zmagovalno preletela afriški kontinent, je neizmerno zrasla njena popularnost. Neki gojitelj cvetic se ji je poklonil s tem, da je eno izmed najlepših orhidej, ki zlato, rdeče in rožasto žari in ki ji je bila na razstavi v Chelsei priznana prva cena, imenoval po njej «Amy Johnson». Nedavno je slavna letalka proglasila: «Zakaj neki zapira Anglija, ki nima zadosti zanesljivih letalcev, ženam vrata, ki drže k napredovanju in k slavi v tej stroki? Tisoči inteligentnih, zdravih žen imajo vendar tudi pravico, da branijo svoje domove, svoje otroke, svojo domovino!» In kaj je vzrok uradnega omalovaževanja letalk? Amy Johnsonova je znala tudi na to jasno odgovoriti: večina letalk se mora zadovoljevati, ako hoče kaj zaslužiti, samo z drugovrstnimi stroji.

Da bi pomagala nezadovoljnim letalkam in njihovi domovini, je predla-

gala pogumna žena najvišji vojni oblasti — War Office — naj bi organizirala zbor letalskih amazonek, ki bi imel posebne naloge. Vojaške letalka bodo lahko prevažale ranjence v vojaške bolnice, dobavljale nove stroje iz tovarnen na najbližje letalske postaje, se izobraževale v letalski kartografiji in fotografiji, vežbale novince v zaledju za letalsko službo in tudi popravljale poškodovane stroje, preizkušale nova letala, v vojni pa nadomeščale pilote, ki bodo iz civilne službe poklicani na vojno. Naposled bodo lahko letalka dobre radiotelegrafistke na lovskih in bombarderskih letalih. Kakor se pripoveduje, se bavi angleško vojno ministrstvo resno s tem predlogom.

In navsezadnje so tudi letče bolniške strežnice junakinje zraka. Avstralija je prva uvedla «leteče bolnice». Pri bolnicah so zdaj narejena letališča, letala imajo vse zdravilne pripomočke in aparate. Letala so vedno pripravljena in rešujejo ogroženo človeško življenje s prevažanjem v bolnice. Druge, prave tako malo obljudene dežele, kakor Aljaška, Kanada in Sibirija, so šle za tem zgledom. V sanitetnih letalih je poleg zdravnika tudi strežnica. Ali ne priča to o njenem pogumu, če

se ta sestra prav pogosto izvežba tudi za pilotko, da more dvojno koristiti? Tudi na Švedskem je Rdeči križ uvedel letalsko ambulanco, zlasti za selilna laponska plemena. Rusija ima sanitetna letala, ki jih pilotirajo po večini bolniške strežnice, katere se takoj dvignejo v zrak, ko prejmejo po radiu brzojavko, da naj spravijo hudo bolne ali ranjene kar najhitreje v bolnice in da rešujejo pri elementarnih in drugih neizgovilih. Od nedavna imajo tako reševalno letalsko službo uvedeno tudi v Švici. Prevažajo zlasti bolnike v kopalnišča in zopet domov.

In najnovejši pojav med letelimi amazonekami je letča zdravnica. Zopet je to Avstralija, in sicer država Queensland, ki daje vsem drugim zgled. Za nedostopni okraj Cloncurry, kjer je prebivalstvo brez zdravniške oskrbe, zakaj do zdravnika je dolga pot več in več dni, je zaposlena kot letča zdravnica dr. G. B. Alberryjeva. Dr. Jean White je dobil razen tega novo letalsko postajo v Croydonu in z njo novo letčo asistentinjo. Mar niso te žene tudi junakinje zraka? Kolikokrat tvegajo svoje življenje, ko izpolnjujejo svojo idealno dolžnost — reševati življenje drugih?

Veliko bogastvo iz majhnega gumba

Tudi še tako reden mož išče vsaj enkrat na leto gumb, s katerim pripenja ovratnik na srajco. In ker več oči več vidi, išče izgubljeni gumb vsa rodbina. Vsi se oddahnejo, ko ima gumb spet srečno v roki glava rodbine.

Malokateri mož ve, kdo je vzrok, da mora tako obupno in nervozno iskati ta svoj neubogljivi gumbec. In vendar je zgodovina tega malega, a važnega činitelja v moški garderobi prav zanimiva.

Gospa Montagueova iz mesta Troy v Zedinjenih državah je bila kakor druge žene pridna, marljiva in delavna. Njen mož je bil mojster v majhni tovarni za perilo. Kakor vsi njegovi tovariši je nosil tudi gospod Montague na delo srajco in hlače, ker pred petdesetimi leti niti v Ameriki še niso poznali posebnih delovnih oblek.

Za naš primer je važna srajca, ki je imela trdno prišit ovratnik. Ta ovratnik je bil v dveh dneh umazan. Gospa Montagueova ni hotela cele srajce po dveh dneh spet oprati, nerada pa je tudi videla, če je hodil njen mož na delo z umazanim ovratnikom. Precej dolgo je premišljevala, preden ji je prišla pametna misel.

«Kaj neki se je zgodilo pri Montagueovih?» je vprašala prestrašena sosedka, ko je slišala kričanje v sosednjem stanovanju; tega ni bila vajena. Takrat se je gospod Montague hudo razburjal, ko se je vrnil z dela domov in videl, da mu je žena odstrigla ovratnik s srajce. In to je bila povrh še srajca, ki jo je najrajši nosil. Kričal je, in žena se je zaman trudila, da bi mu pojasnila, zakaj je to storila. Ni si dal dopovedati in je šel, da zapije svojo jezo.

Medtem je žena premišljevala o ne-hvaležnosti mož, in solzice so ji kapale na odstriženi ovratnik. Saj je vendar tako dobro mislila: da bi mogla ovrat-

nik večkrat oprati, ga je odstrigla, lepo obrobila srajco, naredila luknjico v ovratnik in v obrobo srajce ter zvezala dva navadna gumba in z njima pritrčila ovratnik na srajco.

Gospod Montague je jezo res poplaknil z vinom in zjutraj je šel v tovarno z odstriženim ovratnikom.

«Morda tega ne bo nihče opazil,» se je tolažil, «drugače se mi bodo smejali.»

Nekdo pa je to vendar opazil — in sicer sam šef male tovarne za perilo, kjer je Montague delal.

«Kakšen čuden ovratnik pa imate?» je rekel. Montague je odgovoril, ves zelen od jeze: «Moja žena je mislila, da se da ovratnik češče oprati, ako ga moremo odpeti od srajce... Ampak to je bila neumna misel, kajne?»

Zdajci pa se šef ni več zasmel. Dobro si je ogledal «izum» gospe Montagueove in rekel: «Ali veste, da sem jaz že dolgo na to mislil, da bi mi izdelovali srajce z ovratnikom, ki bi se dal odpeti. Veste kaj, pošljite svojo ženo k meni!»

Samozavestno je stopila gospa Montagueova v šefovo pisarno. Presenetila ga je z vprašanjem: «Vi hočete baje uporabiti mojo iznajdbo? Koliko mi boste plačali za to?»

Tovarnar je res plačal, zakaj njegove prve srajce z ovratnikom, ki se je dal odpenjati, so se hitro prodajale, in iz male tovarne je nastala kmalu največja tovarna za ovratnike v Zedinjenih državah. Mojster Montague je bil njen ravnatelj. Njegova žena je bila v nekaj tednih ena izmed najbolj bogatih ameriških žen.

Mesto Troy na gospo Montagueovo ni pozabilo. Za stoletnico njenega rojstva ji je postavilo spomenik, na katerem je bronasta postava žene, ki drži v eni roki škarje, v drugi pa gumb moške srajce...

Božena Kunětická

Pet let je, odkar je zatisnila oči znamenita slovanska žena, Božena Kunětická, pisateljica in prva češka poslanka. Hkrati je preteklo četrto stoletje dela čeških žena na političnem polju, kjer je bila Božena Kunětická tudi voditeljica. Žena in politika sta še danes — vsaj marsikod — nezdružljiva pojma. Tem zanimivejše je, da je bila Kunětická že pred četrto stoletje češka poslanka v avstrijskem parlamentu. Bila pa je predvsem znamenita pisateljica, ki se je bojevala za enakopravnost žensk z mošči.

Leto pred svetovno vojno, v času, ki je bil ves napet in soparen kakor pred nevihto, je izjavila:

«Samo z resnično pripravljenostjo žene se da pojasniti, da nismo poginili

po Beli Gori, da ne gine poljski narod v Poznanju, slovenski, hrvatski in srbski narod na Ogrskem ter češka manjšina v Dolnji Avstriji. Žena teh narodov je zmeraj več ali manj opozicijski pojav, zakaj njeni odnosi do generacij, katere vzgaja, so odvisni od okolnosti, v katerih jim zagotavlja varnost. — Čim težje so razmere, s tem večjim prizadevanjem skuša uravnati pot svojim otrokom. Samo to nam pojasnjuje, zakaj so bile žene pri vsakem vzplamenjenju narodne vstaje v prvih vrstah in se dajale vleči po ulicah, dvigajoč svoje otroke nad množico kakor trofeje svoje moči, pripravljene k odporu, h grožnjam in k napadu.»

Tako je karakterizirala slovansko ženstvo Kunětická leta 1913. Potem je prišla svetovna vojna, ko so naše žene, opuščene od očetov, bratov, mož in ženinov, bojevale doma štiri leta junaški boj. Tudi današnje žene so pripravljene za odpor proti vsakomur, kdor bi hotel razbijati največje darove mirnega življenja — človeško srečo in božji mir...

Nič ne morem prav storiti

«Nič ne morem prav storiti,» vzdihuje mali Tonček. «Ali sem res tako slab, kakor misli oče? Včeraj mi je rekel, da nisem za nobeno rabo in da iz mene ne bo nikoli nič. Ampak danes hočem pokazati, da se moti.»

In Tonček je zgodaj zjutraj vstal, ne da bi ga bil kdo zbudil, ter je najprej v svoji omari vse najlepše uredil. «Kako se je oče zmerom jezil, da je vse razmetano! Danes bo pa strmel. Naj vidi, da imam dobro voljo! Če bo danes pogledal v omaro, se bo začudil. Bog ve, ali me bo pohvalil? Ali bo preklical včerajšnje besede?»

Nato je hitel Tonček iz sobe, se umil ter pogrnil mizo za zajtrk, da bo tudi mati vesela. Potem pa je hitro zlezal v sobo in ponavljal tvarino za šolo.

Zdaj so vstali tudi starši.

«Kaj pa misliš, Tonček?»

«Nisem mogel več spati, zato sem vstall!»

Ponosno je stisnil ustnice; ni hotel povedati, čemu je vstal. Drugače bi ne bilo presenečenja, katerega se je tako veselil. In zdaj je napočil veliki trenutek — oče je šel v sobo, Tonček za njim. Vrata omare so bila na stežaj odprta — oče je pogledal v omaro. Očka, ali nič ne vidiš? so izpraševale dečkove oči. Tonček je nestrpno čakal. Slednjič je oče rekel: «Kakšno grdo vreme! No, to bo danes spet lep dan!» In je odšel iz sobe.

Tonček se zgrudi na stol in strmi predse. «Zaman sem se trudil, vem; oče bi rad samo grmel, pohvaliti me pa ne zna.» Tonček je hitel v kuhinjo in upal, da ga po pohvalila mati.

«Le kaj ti je prišlo na misel, da si pripravil mizo za zajtrk? Brigaj se rajši za svoje delo in naloge!» Žalosten se je zgubil Tonček k svojim knjigam: «Saj ne morem nič prav storiti!»

Ta prizorček se ponavlja z raznimi izpremembami prepogosto v mnogih rodbinah. Ljudje preveč sitnarijo in le preradi prezirajo dobro voljo otrok, ki se hočejo poboljšati. Izkušnja me je naučila, da se otroci trudijo, da bi se poboljšali, ako jih pravilno posvariš. Odrasli tega ne smemo prezirati. Besede priznanja so vedno potrebne, zakaj otrok hrepeni po njih, če ni že do dobrega pokvarjen. R. P—ova.

nja in najboljša izpolnitev njenega življenja materinstvo, in da je vse drugo neznatno v primeri s tem.

Njeno življenje, njeno ljubezen do moža, do vsega sveta, njeno hrepenenje in upanje, njeno delo in skrb resnično izpolni šele otrok. Žena se s tem zave resnice globoke besede, da je dajanje več ko jemanje. Njeni dnevi so vsi svetli in jasni od zavesti, da živi bitje, ki je čisto navezano nanjo in ki nenehoma zahteva njeno skrb. Njena največja sreča pa je pač v tem, da se smejo udeleževati njene duševne sile, da stopa majhna dušica ob njeni roki v svet, majhen človek, ki potrebuje skrbno vodstvo in ljubezen.

In tako stoji v življenju mati, vedno dajajoča, skrbča in vodeča, pri tem pa pozablja vse svoje lastne male vsakdanje skrbi. Kaj so te skrbi v primeri s tem, da izpolnjuje svoje življenje z otrokom. Mati raste notranje z otrokom, raste preko valov vsakdanjosti. Njeno dušo krepi bolj in bolj zdravo materinstvo.

In kdor stoji vedno tako dajajoč v večnem krogotoku življenja, ni brezposlennen, zakaj v zvezi je z višjimi in boljšimi silami, s stvarnikom vseh stvari.

Majhne uslužnosti — velike obveznosti

V družbi se mladenič seznani z mladostno deklico in jo privede domov. Spoznala sta, da imata mnogo skupnih interesov, in sta se dobro zabavala. Iz tega se rodi želja po zopetnem srečanju in na prošnjo deklice povabijo starši mladeniča. Mladenič pride, prinese cvetje, vsa rodbina ga smatra za čednega in prijetnega, in spet ga povabijo. Zato pa pelje mladenič deklico v kino, na koncert in je zmerom pripravljen izraziti svojo zahvalo in prijateljsko mišljenje.

Toda kaj je posledica vseh teh vzajemnih uslužnosti in prijaznosti? Vsa rodbina pričakuje, da se bo mladenič z deklico poročil. Če tega ne namerava, bo slišal bridke očitke, da ni izpolnil obveznosti, ki jo je prevzel s tem, da se je deklici približal, ji izkazoval ljubeznivosti in uslužnosti ter tudi sam uslužnosti sprejemal.

Ni treba, da bi šlo pri tem vselej za ljubezen in zakon. Človek izkazuje prijatelju v malenkostih usluge in nekega dne zahteva za to od njega veliko žrtev.

Kolikokrat je že marsikdo prevzel s tem, ker je hotel prijatelju ali sorodniku storiti uslugo, jamstvo, ki ga je potem veljalo vse premoženje.

Pomagajmo drug drugemu, to je prav in se samo po sebi razume. Toda gledati moramo, katere dolžnosti prevzamemo ali jih drugim naprtimo z uslugami, ki so same po sebi majhne in nepomembne, a imajo lahko hude posledice.

Materinstvo je šele izpopolnjeno življenje

Koliko «neutešnega hrepenenja po otroku» je na svetu! To je najžalostnejša bolezen, žalostna zato, ker se loti lahko tudi telesa. Zdravniki so dognali dejstvo, da je 90 odstotkov vseh histeričnih žensk hote ali nehotе brez otrok ali pa si jih je toliko zapisalo sistemu enega otroka. Zavodi za živčne bolezni

imajo v tem najbolj žalostne dokaze. Zakaj bolezen, ki se imenuje «neutešno hrepenenje po otroku», je bolezen, ki skrivaj gloda na duši in na organizmu. Če se o pravem času opazi in je tudi dobra volja za poboljšanje, se vsaka ženska lahko ogne duševnemu propadu. Predvsem mora spoznati, da je zad-

Predno greš spat

čisti zobe!

Vendar potem ne jej ničesar več, da ne bi ostal med zobmi kakšen — čeprav prav majhen — ostanek jedi in opravljal svoje uničevalno delo! Preprečiti to je prav tako važno, kakor je važno varovati se zobnega kamna! Uporabljajte zato vedno Sargov Kalodont! Ta izvrstna zobna pasta temeljito čisti zobe in pri tem s pomočjo sulforicin oleata razkraja polagoma zobni kamen in prepreči njegovo ponovno tvorjenje. Samo zobje brez zobnega kamna so lepi in zdravi.

★ Zjutraj,
zlasti pa zvečer

SARGOV

KALODONT

Proti
zobnemu
kamnu

Kaj je bolj važno?

Kaj je bolj važno: ljubezen in mir v hiši ali zadoščenje, da je naša obveljala? ... zdravje ali zadovoljenje ničemurnosti?

... skromna brezskrbnost ali razkošje in dolgovi?

... veselo se igrajoči otroci ali lepo stanovanje?

... Veselje nad živalmi in rastlinami ali sebična udobnost?

Škoda, da se ne vprašamo večkrat: «Kaj je bolj važno?» In da si na to ne odgovorimo prav! Bilo bi manj preprirov in skrbi in — več domače sreče.

Strmeti moramo, kako malokdaj znajo ljudje ločiti bistveno od nebistvenega. Premislek pride navadno šele tedaj, ko je že prepozno. «Ali je bilo to sploh vredno?» si mislimo. «Jaz sem seveda prodrla s svojo voljo in zmagala. Toda kaj imam od tega? Človek, ki mi je najbolj važen in ljub, je užaljen in se mi odmika. Ali se mi bo vrnil? Ali si bova spet dobra?»

Za grdim preprirom pridejo pusti,

dolgočasni dnevi, dokler slednjič oba ne spoznata, da je mir srca in doma bolj važen kakor predmet prepira. Spravimo se in smo veseli. Toda čez nekaj dni ali tednov se povod ponovi, in le malo jih je, ki jih je prejšnji dogodek naučil, da je treba to, kar je življenjsko važno, više ceniti kakor male razlike v mnenju.

Ena izmed največjih dobrin je zdravje. To ve vsakdo. Ampak v praksi se često ne ravnamo po tej izkušnosti. Šele ko zbolimo, se spametujemo. Ali bi ne bilo bolj pametno, da bi se bili v mrzlem vremenu topleje oblekli? Ali bi ne bili pametneje storili, ko bi se ne bili pridružili družbi, ki je šla na kako visoko goro, in bi bili rajši pošteno priznali, da nismo še dovolj za to izvežbani?

Često si delamo skrbi z nepotrebnimi izdatki. Dohodki zadostujejo ravno za majhno stanovanje. Ampak hočemo se pred znanci pokazati in si najamemo večje in dražje. Vzamemo si avto, čeprav bi se lahko peljali s tramvajem. Kupimo nepotrebne reči, ki nas trenutno zamikajo. Saj ne stane veliko — tu

dinar, tam dinar. Toda dinar k dinarju se množi, in potem nimamo večasih za najpotrebnejše.

Ločiti bistveno od nebistvenega je znak modrosti. Tudi pametne ženske ne pomislijo vselej pravočasno, kaj je bistveno in torej važno. Njim je več, da je stanovanje vedno «kakor škaticca», tako da ga zmeraj lahko vidijo oči tujih obiskovalcev, kakor pa domače udobje. Otroci se ne smejo igrati, mož ne sme kaditi.

Kaj je bolj važno? Tudi v nasprotnem smislu se moramo vprašati. Tako je lahko vztrajanje pri tem, kar trdimo, večkrat važnejše kakor lena popustljivost. Če je kdo bolan ali če čaka zaskrbljen rodbinski član na zakasnjenca, je avto važnejši kakor mali prihranek. Kadar gre za to, da lahko koga razveselimo, ne smemo predvsem misliti na vsako paro. Če je gospodinja izdelana ali bolehná, je njeno zdravje važnejše kakor igra otrok in z njo zvezani nered in delo.

Zato se moramo navaditi, da se bomo pri vsakem neznatnem ali važnem povodu vprašali: Kaj je bolj važno? ...

ZA NAZE MALE

ZAJČEK IN LEV

(Pripoveduje Iv. Vuk.)

V gozdu je živel lev, ki so mu pravili Pungala. Mnogo živali je že požrl. In žrl jih je kar tako brez izbire, kakor jih je našel na svojem potu. To je vzbujalo med živalmi v gozdu veliko nejevoljo. Da bi to preprečili, so vsi prebivalci gozda sklicali zborovanje. Tudi leva so povabili. Ko je lev slišal njihove tožbe, je rekel:

«Zares mi je žal, da je tako. Rad bi vam pomagal. Dovolite, da se dogovorimo. Za vsak dan naj se mi določi po ena zver; ta naj pride kar sama, da jo požrem.»

Vsi so s tem soglašali. In vsak dan je šla po ena zver k levu, da jo je požrl. Tako so se vrstile. Ali nekega dne je bil na vrsti zajec. Zveri so rekle:

«Podvizaj se, da bo lev zadovoljen in da obvelja naš dogovor!»

Zajec je šel, toda ne takoj k levu. Premišljal je in sam pri sebi rekel:

«Od danes naprej ne bo dobil lev nobene zveri več!»

Šele opoldne jo je počasi mahnil na pot, kjer naj bi bil srečal leva. Kaj mislite, kako je prišel k levu in kako

se je maščeval za vso zverjad, ki jo je lev požrl?

Takole se je maščeval. Prišel je lepo k levu in dejal:

«Gospod, štirje zajci smo šli k tebi, ker smo ti bili določeni za kosilo. Toda nenadoma nas je napadel tvoj smrtni sovražnik, lev, močnejši od tebe; pravijo mu Pungala. Požrl je vse tri moje tovariše, samo jaz sem ušel.»

«Kje je ta nebodigatreba Pungala?» je vprašal srditi lev.

«Pojdi, pokažem ti ga, da ga ubiješ!» je rekel zajec.

Zajec je odvedel leva h globokemu vodnjaku in rekel:

«Glej, tamle je Pungala, tvoj sovražnik!»

Lev je pogledal v vodnjak. In glej, videl je tam leva z mogočno grivo. Bil je to sicer on sam, ali sovraštvo in nevoščljivost sta ga tako preslepila, da tega ni vedel. Skočil je ves srdit v vodnjak, da bi vsiljivca pretepel in pobil, toda poginil je.

Moč slabih je pogosto v zvijačnosti.

Kačičev Milček iz Ljubljane.

IZ BUMČKOVEGA DNEVNIKA

V šoli nam je razlagal gospod profesor, da se moramo iz izkušenj učiti. Posebno bridke izkušnje, je rekel, da so zelo koristne. Gospod profesor ima prav. Lani, ko smo bili na Gorenjskem na počitnicah, sem si pridobil nekaj bridkih izkušenj. Te bom letos izkoristil. Ko pojdemo na počitnice spet na Gorenjsko, bom na osnovi lanskim izkušenj delal takole: sadje bom klatil šele tedaj, ko se bom dodobra uveril, da ni lastnika sadovnjaka doma! (Lani nisem bil tako oprezen. Posledice so bile prav občutne.) Z rokami ne bom več lovil rakov, ker me je lani rak uščipnil v prst. Pri popoldanskem kopanju si bom umil ušesa in vrat, da me ne bo mama vsako jutro umivala, kakor lani. Ob sobotah si bom iz previdnosti del blazino za hlače, da me ne bo očetov obisk tolikanj bolel kakor lani, ko mu je mama našla vse moje grehe med tednom.

*

«Mama vas pozdravlja, in tu sem vam prinesel skodelico nazaj, ki ste jo včeraj posodili.»

«Jeje, ampak skodelica je brez ročaja!»

«Ni, ni, ročaj je v skodelici.»

*

Učitelj: «Povej mi tri reči, ki dokazujejo, da je naša zemlja okrogla!»

Janezek: «To je zapisano v naši čitanki, vi to trdite, in mama je to tudi rekla. To so zame trije najboljši dokazi.»

Rešitev ugank šte. 6

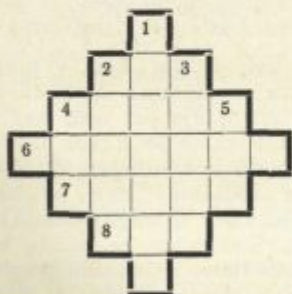
Rešitev križanke.

Vodoravno: 1. rov, kod; 2. a, ako, da; 3. kolobar; 4. no, in; 5. sivolaz; 6. i, Ida, o; 7. tat, rok.

Navpično: 1. rak, sit; 2. o, oni, a; 3. valovit; 4. ko, od; 5. kobilar; 6. o, Ana, o; 7. dar, sok.

Uganke šte. 8

KRIŽANKA

Vodoravno: 2. rimski cesar, 4. azijska država, 6. jugoslovansko pri-stanišče, 7. moški glas, 8. tračnice.

Navpično: 1. jugoslovansko pri-stanišče, 2. azijska država, 3. moški glas, 4. rimski cesar, 5. tračnice.

POSETNIKA

Tina Groslič

Kaj je ta gospod po poklicu?

ŠTEVILNICA

1 2 3 4 5 6 7 8

2 6 5 7

3 2 1 4 5

4 5 7

5 4 8 7 6

6 2 5 7 8

7 3 4 5

8 2 5 7

sorodnica

hroček

števnik

nedoločni prislov

hraber mož

zaključek molitve

zver

Prva vodoravna in prva navpična vrsta ti povesta ime metulja.

VPRAŠANJA ZA BISTRE GLAVICE

1. Katera reka se izliva v ženevsko jezero?

2. S katerimi besedami se začenja francoska himna? Kaj pomenijo?

3. Kateri iglavec je pozimi gol?

4. Katera država izvaža največ cvetic, posebno tulipanovih gomoljev?

5. Koliko prebivalcev ima Jugoslavija po zadnjem ljudskem štetju?

Poletje in molji

Poletje je najplodovitejši čas za molje. Napovejmo jim boj! Kakor znano, so molji sladkosnedeži, in jim gredo ravno naše najboljše obleke, lepo, mehko volneno blago in kožuho-vina posebno v slast.

Za boj proti moljem so najbolj znana sredstva: kafra, naftalin, poper ali kemični preparati. Toda pogosto slišimo tožiti, da to ali ono sredstvo ni nič pomagalo, ampak skoraj vselej se izkaže, da ni bilo krivo sredstvo, temveč gospodinja. Pozabila je reči poprej temeljito izteptati in očistiti vse madeže. Ravno mastni madeži so za legi moljev najbolj priljubljeno zavetišče. Tudi skrbno oščetiti moramo vse, zakaj molji prilepajo svoja jajčeca prav tam, kjer po navadi ne ščetimo.

Vsako sredstvo zoper molje, pa naj bo preprosto domače sredstvo naftalin ali kaj drugega, deluje samo v omejenem krogu, in pa sveži zrak ne sme imeti tja dostopa, zakaj tudi moljeva ličinka ga potrebuje za dihanje.

Najprej moramo omaro za obleko z vlažno krpo dobro izbrisati, najbolje z raztopino formalina. Nič volnenega,

kakor so šali, rokavice itd., ne sme kar tako ležati. Te reči moramo trdno zaviti v več plasti časopisnega papirja, v katerega smo dali prej sredstvo zoper molje. Da bo uspeh čisto zanesljiv, moramo razen tega še vsak mesec enkrat omaro dobro desinficirati s salmijakovcem, ki rečem ne škoduje in ne zapušča nobenega duha. Kupljeno raztopino razredčimo z enakimi deli gorke vode, jo nalijemo v skodelico

in postavimo v omaro, da izhlapeva. Sicer pa če omaro vedno dobro zapiramo, se ne morejo molji vgnezditi vanjo.

«1400 praktičnih nasvetov» vam da knjiga, ki jo dobite za polovično ceno. Nakažite upravi «Žena in dom», Ljubljana, ček, račun št. 15.490, petnajst dinarjev in zapišite zadaj na položnico: Za knjigo «1400 nasvetov».

NEZADOSTNO DELOVANJE HORMONOV

podprete s pravilno Solea nego. Aktivne sestavine Solea-kreme pomladijo in osvežijo kožo.

SOLEA

krema za boljšo prehrano kože

Stanovska samozavest.

Bolnik: «Gospod doktor, Vaš kolega pravi, da se v diagnozi motite.»

«Haha! Se bo že prepričal, da imam jaz prav, ko vas bomo čez nekaj dni secirali!»

Relativnost.

V ječi se pogovarjata stojé dva kaznjence. Eden pravi: «Ti še zmeraj ne veš, kaj je relativnost! Torej poslušaj: ti na primer zdajle misliš, da stojiš, ampak v resnici sediš.»

Pri brivcu.

«Gospod Novak, vaši lasje se pa tukajle precej redčijo. Ali ste že poskusili našo vodo za lase?»

«Sem — ampak mislim, da voda ni kriva!»

Vечnost v šoli.

«Kako si lahko predstavljamo pojem večnosti?»

«Če pomislimo na čas od danes do konca šolskega leta.»

Pod zaščito Solea-kreme sonce, voda in veter Vaše kože ne morejo ogroziti, ampak lahko le pospešujejo njeno lepoto in zdravje. SOLEA-krema za boljšo prehrano kože.

Podoben ČLOVEK PIJE

Kneippovo

SLADNO KAVO

ubija mrčes zanesljivo!

SAMO V PLOMBIRANIH POČKAH

Dvojina.

«Kako se glasi dvojina samostalnika, dete?» vpraša učitelj.

Jožek odgovori: «Dvojčka.»

Brez težav

deluje Darmol. K temu prijetnost pri uporabi: nobenega kuhanja čaja, niti požiranja kroglic in ne grenkih soli. Darmol je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z nepreizkušeni preparati, temveč uredite svojo prebavo z dobrim odvajalnim sredstvom

30 LET

DARMOL

Opomba: Dobi se v vsaki lekarni

Mamica
se smeje!

Če se mamica smeje, potem kaže dve vrsti bleščeče belih zob. Naša mamica pa odločno odklanja za nego zob vsa ostra in jedka sredstva. Mamica uporablja samo peneči PEBECO, ki se obilno peni in je brez mila. Zakaj samo peneči PEBECO vsebuje PEBECIN. Peneči PEBECO je zelo poceni, ker so potrebne le majhne količine.

PZ II

rola ženka, da je ne čakaj, ker ima opravke. O kar pojdi, dragica, pojdi kam, v kino, k prijateljici, kamor te srce vleče, pojdi. Ni se ti treba žuriti domov radi moje večerje. Bom že kje večerjal, ljubica! Glavno je, da te ne najdem doma, ko se vrnem (tega ne smeš izreči). Saj njene pogovore znaš že na pamet, pogovore in tožbe o služkinji in otrocih. Njen obraz te razburja, če strmi pred sebe in razmišlja, čemu greš zopet na sejo. Vidiš, to je zakon in ti sanjariš še o otrocih. Potem, oh, potem ne bo nič več: «Vinko, želiš juhico z jetrnim rižem ali rezanci ali cmočki?» Potem boš jedel mlečno kašo, ki je zdrava in jo deca rada je. Čevlje si boš moral čistiti, svoje kravate in gumbe boš iskal po kotih in med otroškimi igračami. Eh, Vinko, oženi se!»

Vinko se gromovito smeje. Potem umolkne in se zagleda v čedno blondinko ob oknu. Tudi Dore in Marko pogle-

data tja. Čudovito bitje! Naravnosvetlih las in lepih oči. Marko ugovarja, češ da je barva las pristna. Ona pa lista v časopisu in se včasih zagleda v okensko steklo. Mogoče se opazuje v njem, ali pa je opazila tri očarane obraze nasproti.

«Ali misliš, da koga čaka?» tiho vpraša Vinko.

«Jaz nič ne mislim», odvrne Marko in ne trene z očesom, «jaz samo gledam. To bi bilo nekaj za Marka Markoviča!» Dore skloni glavo naprej in izpod čela krade sliko v okenskem steklu. Nič ne reče, samo cigareto si prižge in se igra z dozo na mizi.

Velik eleganten gospod prisede k blondinki. Vsi trije prijatelji se vzravnavajo na stoli in premaknejo komolce. «To je njen mož!» obupano izjavi Vinko. «Eh!» pravi Marko in se ne odreče upanju. «Mogoče je stric.» Dore pa

privleče svinčnik iz prsnega žepa in napiše na mizo: «To ni njen mož.»

Planeta k Doretu. «Kdo je ona?»

«Nje ne izdam. On je pa oženjen in ga ima žena zelo na vrvi. Niti njegova ljubica ni!»

«Torej je poštena,» si oddahne Vinko. Milo se zagleda v svetlolaso glavico.

«Takale ti kri pije iz srca!» modruje Marko. «Marko, bodi previden in ne zaglej se v njo,» si svetuje. «Jutri napravim napadalni načrt. Že mi je vrgla pogled, svetlolaso vila!»

Vinku usahne smehljaj, kajti skromno si je domišljal, da je pogledala njega. Toda Marko ima več sreče pri dekletih. Dore grize svinčnik in riše njen profil.

Naslednji večer je blondinka že pri oknu. Vsi trije jo gledajo in Marko razglablja svoja najnovejša čustva. Marko najbolj občuti in najhitreje pozabi. Vinko pije črno kavo in boža s pogledom njen vrat in njene lase, njene čudovite roke in njen lep profil. Prstana ni na roki. Ona skromno sedi pri mizi in se nikamor ne ozre. «Nebeška je!» govori ginjeno Marko. «Nebeška in krasna!» ponavlja Vinko. Dore pa riše in piše na mizo in briše vsako črko sproti.

Drugega dne ni Marka v kavarno, in blondinke tudi ni pri oknu. Vinko in Dore samevata in mislita na lepoticu.

Dopoldne zapoje telefon pri Vinku. «Zvečer vaju čaka presenečenje!» vriska Marko.

Vinku se megli pred očmi, ko zvečer stopa med mizami in zagleda Marka pri mizi z blondinko. Tudi Marko ga zagleda in ga pozdravlja in vabi. Kako je prišel do nje? Žalostno ugiblje Vinko ter se spoštljivo prikloni.

V družbi je še lepša. Marko jo je spoznal po svoji gospodinji. Je uradnica. Doretu se nasmehne, a Vinku se zdi, da je njega, Vinka, lepo pogledala. Srečen in hvaležen je zaradi tega majhnega pristrčnega pogleda. Ko ona govori, išče njegov obraz, kakor da išče odmev svojih besed v njegovih očeh.

Marko kipi od navdušenja. Dore se zvito smehlja in se skuša s komolcem približati njeni roki. Vinko pa je zgovoren kakor nikoli, in oči mu sijajo prijazno in srečno. Večeri so lepši in krajši.

Marko ji pošilja cvetje v pisarno in na dom, toda brez pisem. Zvečer govori dvomno in jo vprašuje, ali ima rada beli španski bezeg. Ona se smehlja in hvaležno pogleda — Vinka.

Dore ji pošilja risbe in majhne ljubke skice o njej. Podpisa ni. Zvečer velja njen občudujoči pogled — Vinku.

Vinko pa ne pošilja niti cvetja niti skic, samo misli na njo z vsem žarom svojih pet in tridesetih let.

«Ti si zaljubljen!» draži Dore Marka. «Ej dragi, jaz zaljubljen? Poglej sebe v ogledalo in svojega prijatelja Vinka, tam je ljubezen!» se izmika Marko. Vinko pa molči in gleda k vhodu, kdaj bo prišla lepa Ada.

Nekega dne izostaneta Vinko in Adica.

Kako se je to zgodilo, nihče ne ve. Marko in Dore pošljeta svoje najiskrenejše čestitke in šopke na novi dom — in nadaljujeta potem svoje zadimljeno kavarniško življenje.

Marko govori z vso nasladno krutostjo o zakonih in o pogumnih soprogih, Dore grize svinčnik in se zlobno smehlja.

Na plažo v pisanih barvah!

Plaža, bolj kakor vsako drugo mesto, daje barvam posebno priliko, da pridejo do izraza. Celo gospodje se radi udeležujejo te revije barv ter se tako popolnoma prilagode okolici. Vaša bojazen, da bi lepota barv trpela radi vpliva sonca, peska, vode in vetra, je neupravičena, ako sestoji Vaša garderoba iz tkanin, barvanih z «Indanthren» barvami. Tedaj namreč ostanejo barve neizpremenjene, ker so «Indanthren» tkanine stalne pri pranju, na svetlobi in pri vsakem vremenu.

Zatorej pazite pri nakupu Vaše kopalne opreme vedno na to, da so tkanine barvane z «Indanthren» barvami in opremljene z »Indanthren» znakom.

KORAKI

Trdni in odločni so bili ti koraki in so tako ostro zveneli po kamenitih tleh bolniškega hodnika, kadar je šel doktor Martin v operacijsko sobo. In ob tem času je Alenka vselej hrepene poslušala v sobi št. 121. Slišala je korake doktorja Martina in vsakokrat si je želela, da bi se ustavili pred njeno sobo.

Že je videla, kako se počasi odpirajo vrata in se pokaže nekoliko osivela Martinova glava. Že je čula njegov melodični glas, ki jo sprašuje, kako se je naspala.

«Hvala, prav dobro,» pravi polglasno Alenka. Doktorjeva usta se nekoliko nasmehnejo, in zdravnik odhaja z obljubo, da pride kmalu spet pogledat. In Alenka čaka in čaka, da se bo zopet oglasil znani korak.

Alenka ima starše. Mati prihaja skoraj vsak dan. Spremlja jo čisto njej lasten vonj, vedno je bogato in okusno oblečena in vedno je na odhodu. Hčerki pripoveduje o večernih in popoldanskih zabavah, polno ima novic in drobnih čenčarij. Vonj vijolic se kmalu raz-

prostira po mali bolniški sobi in uha ja na hodnik. Sestre jo vselej spoznajo po njem. Kadar gredo mimo sobe, pravijo: «Mama gospodične Alenke je tu.»

Mama ne ostane dolgo, in Alenka je nekoliko vesela, da mati že gre. Utrujena je od zgovorne matere, pa tudi gospe sami se mudi. Deloma jo bolniški zrak duši, deloma pa mora hiteti še k čajanki, ki je ne bi rada zamudila.

Alenka leži v postelji, in skozi odprto okno veje v sobo sveži zrak, poln ptičjega petja in vonja cvetlic, ki cveto v malem parku. Alenki je lepo in dobro.

Včasih pride zvečer oče. Sedi na stolu ob hčerkinji postelji in zre na njo. Včasih govori o tujini in Alenka posluša, zroč v beli strop.

Kako je to čudno, si misli, kako zanimivo zna očka pripovedovati. Zakaj takole nikdar ne govori, kadar smo doma vsi trije, on, mama in jaz. Doma sedi oče navadno v naslanjaču in bere časopise.

Toda oče tudi kmalu odhaja. In Alenka se niti ne spomni, da bi ga zadrževala. Nekoliko nerodno ji je ležati in gledati v te zveste, vdane oči, v katerih gori toliko nežnosti.

Alenka šteje dneve, kdaj pojde domov. Ne šteje jih z veseljem, temveč tesno ji je pri tem in nekaj hrepeneče pričakuje. Dnevi minevajo počasi, a vendar naglo; noben izmed njih ji nič ne prinese. Samo vsako jutro ob pol desetih zazvene na kamenitih tleh hodnika koraki doktorja Martina. Poslednji čas se redkeje ustavlja pri njej. Alenkina smehljajoča se usta postanejo žalostna. Do jutri je še cel dan. In jutri? Morda — mogoče — ni izključeno.

In tudi čas Alenkinega bivanja v sanatoriju se nagiblje h koncu. Rana v desnem boku se je zacelila — njen nemir izvira iz druge bolečine. Alenka si obleče najlepšo obleko in si nervozno češe lase pred okroglim ogledalom. Pride — ne pride? Ampak saj mu je Alenka povedala, da se bo danes že odpeljala.

Alenkin nemir raste, čim bolj se kazalec bliža določeni uri. Slednjič! Oster zvok trdnih in odločnih korakov se oglasi na kamenitem hodniku.

Zdaj se bo ustavil, potrkal in vstopil. Morda mi bo rekel, kar jaz čutim, da bi se moralo izreči. Alenka zre na vrata, in srce ji nemirno bije.

Koraki so trdi, odločni, prihajajo — in gredo mimo, gredo nekam, bog ve kam.

O RAZMNOŽEVANJU TRDOLESNATIH RASTLIN

Če delamo potaknjence kamelij, azalej, rododendrona, figovca in drugih trdolesnatih grmičev, se le težko vkoreninijo. Navadno se jih 80 % posuši. Zato moramo napraviti čim več potaknjencev. S tem pa mnogo škodujemo rastlini, ki dostikrat izgubi pravilno krono ali pa celo pogine. Zato v teh primerih vse trdolesnate rastline drugače razmnožujemo. Tako delajo v Franciji, pri nas pa je to malo poznano.

Na rastlini izberemo zdravo, pokonci rastočo vejico, ki je dve do tri leta stara. Kakih 5 do 7 cm od glavnega stebela naredimo na zunanji strani 1 cm dolgo zarezo v lubje. V

to zarezo vtaknemo majhen kamenček, da se ne zapre. Zdaj napravimo iz namaščene lepenke stožčast škrnicelj, ki ga ovijemo okoli vejice. Zareza naj bo 4 cm v vrečici. Lepenko na spodnjem koncu dobro prihrstimo na steblo. V vrečico nasujemo do polovice dobre listne prsti, ki mora biti pomešana z rečnim peskom (mivko). Na zemljo položimo plast mahu, ki dobro drži vlago. Zalivamo pomalem, a pogosteje.

Vršček se vkorenini v štirih tednih. Nato previdno odvijemo lepenko, odrežemo zakoreninjeno vejico 1 cm pod zarezo in jo vsadimo v lonček.

DNEVNO SVEŽE PRAŽENA:

NOTOH KAVA

LJUBLJANA

Vse to je preprosto, le paziti moramo, da je vrečica dobro pritrjena. Ne sme se premikati, ker so koreninice zelo krhke in se rade polomijo. J.

Korenje je oboje enako dobro: rdeče in rumeno, vendar vzamemo, kadar nam gre za lep videz, rajši rdečega.

Cvetača mora biti bela, gosta in gladka, ker je le taka mehka in okusna. Cvetačo postavimo pred uporabo za nekaj časa v slano vodo, da prilezejo iz nje vse gliste in gosnice.

HORACIJEVA ODA.

Rimski pesnik Horacij je nekoč napisal odo, v kateri pravi med drugim: ... oljčni sad me krepi, cikorija me osvežuje, všeč mi je slez... Potemtakem so že Rimljani cenili osvežujoči učinek te rastline. Danes je cikorija sestavni del naše vsakdanje hrane, in to v podobi dobre bele kave s Prvim Francem, ki se izdeluje iz korenla domače požlahtnjene cikorije.

Nihče me ne more prepričati, da je praženi ječmen, ki se dobiva dandanes kot odprto blago na tehtnico ali v raznih zavitkih, isto, kar je Kneippova sladna kava!

«Kneippova sladna kava», ki je zdrava, izdatna in tečna za otroke kakor za odrasle, se dobi samo v originalnih kartonskih zavitkih s sliko znanega župnika Kneippa!

Brez težav deluje Darmol. Razen tega prijetnost pri uporabi: nobenega kuhanja čaja, niti požiranja kroglic in ne grenkih snovi. Darmol je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z nepreizkušenimi preparati, temveč uredite svojo prebavo s priljubljenim odvajalnim sredstvom Darmol. Dobi se v vseh lekarnah. — Reg. 25.801/37.

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinskih knjig: za vse leto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lir 70.—. Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinska knjiga Din 30.—. Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—. Vezava Din 60.—. Deset broširanih rodbinskih knjig Din 67.—. Vezava Din 60.—.

Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/I. Tel. 21-32.

Tiskala Delniška tiskarna d. d. (predstavnik Franc Pintar v Ljubljani).

Polepšala se je v enem tednu

GUBE SO IZGINILE
MEHKA GLADKA KOŽA - DIVNA POLT

KAKŠNA JE BILA

KAKŠNA JE SEDAJ

Gospodična Drouet je preizkusila tako presenetljivo izpremembo svoje zunanosti v 8 dneh. Čitajte spodaj njeno lastno pismo, v katerem je točno pojasnjeno, kako je to dosegla in kako lahko to doseže tudi vsaka druga žena.

»Komaj lahko sama sebi verjamem«, piše gđna Drouet, »ko gledam svoje fotografije, stare 8 in 10 dni. Imela sem brazde in gube na čelu ter okrog oči in ust. Polt je bila vela in bleda. Danes me vse prijateljice občudujejo ter zavidajo zaradi gladke čiste kože, na kateri ni niti ene gube. Vsem povem, naj uporabljajo hrano za kožo Tokalon — rožnato za noč, belo pa za dan. Nekatere so se mi posmehovale, dokler niso same polizkusile, zdaj so pa prav tako navdušene kakor jaz.«

Rožnata hrana za kožo Tokalon vsebuje Biocel, presenetljivo vitalni element mladosti, ki ga je odkril znameniti dunajski vsehčiliški profesor. Uporabljajte rožnato hrano Tokalon za noč. Ona hrani in olepšava kožo med Vašim spanjem. Koža postane čvrsta in re-

šena gub. Čez dan uporabljajte belo kremo Tokalon, ki napravi kožo svežo in jasno, razkroji zajedalce in zoži razširjene znojnice.

ZAJAMČENA VRNITEV DENARJA.

Vsaka žena, ki se posveti tej enostavni negi treh minut dnevno, lahko dobi gladko deklško kožo ter svežo, krasno polt. Rezultati so v tisočih primerih bili tako presenetljivi, da lahko damo to brezpogojno jamstvo vrnitve denarja. Nabavite si že danes po eno tubo obeh krem Tokalon za hrano kože. Uporabljajte jih 10 dni po navodilu. Če niste navdušeni od sijajnega, uspešnega rezultata, vrnite nam kremo, čeprav ste že polovico porabili. In mi Vam v celoti nadoknadimo Vaš izdatek.

ELEKTRO-LUX HLADILNIKI

na električni ali plinski ali petrolejski pogon, brez motorja, brez kompresorja
in brez tekoče vode, v raznih velikostih, posebno konstruirani za gospodinjstvo

ELEKTRO-LUX, ZAGREB, Praška ulica 8. dvor. Telefon 23-924
TEHNA D. Z O. Z., LJUBLJANA, Mestni trg 25/I. Telefon 25-80

Vse

3

garniture

samo

D 1-45 Garnitura za vino: steklenica s 6 čašami po $\frac{1}{3}$ litra; garnitura za pivo ali za vodo: vrč 1 in pol litra s 6 čašami po $\frac{1}{3}$ litra; garnitura za kolače ali za sadje (plitva) ali za kompot (globoka): krožnik s premerom 26 cm ali skleda s premerom 22 cm s 6 krožniki s premerom 14 cm, odnosno 6 skledic s premerom 12 cm; iz barvastega stekla v rumeni ali modri barvi, skupna cena za vse 3 garniture

Din
60-

Prodaja velikih iznenadenj!

Da bi se o priliki 60 letnice našega obstoja čim dostojneje oddolžili za zaupanje naših mnogoštevilnih cenj. naročnikov in odjemalcev — zlasti onih izven Zagreba — izdajamo posebno izdajo našega kataloga in prirejamo edinstveno «Prodajo velikih iznenadenj»!

Treba Vam je samo prelistati posebno izdajo našega kataloga, ki Vam ga bomo na zahtevo poslali brezplačno, in takoj boste spoznali, da je bilo potrebno mnogo truda in trgovske izvedenosti, da se dosežejo **take cene**, kakršne Vam nudimo. In to ne za blago, ki je luksuzno in s tem samim omogoča sorazmerno večji zaslužek, temveč za blago, ki je neogibno potrebno in predmet vsakdanje uporabe in pri katerem ne ostaja trgovcu — tudi pri normalnih cenah — gotovo noben zaslužek.

Razumljivo je, da pri takih cenah naša zaloga blaga, ki je namenjena za «Prodajo velikih iznenadenj», ne bo dolgo trajala, tem bolj, ker tako nizkih cen še nikoli ni bilo niti ni upanja, da bi jih mogli še kdaj ponuditi.

Za odpremo blaga po pošti veljajo isti pogoji kakor doslej. Odjemalce prosimo, naj nam denarja ne nakazujejo vnaprej, in to za vse one primere, kjer je treba blago hitro odpremiti, to pa zato, ker denar redno kasneje dosepe kakor naročilo, s čimer se izvršitev naročil zavleče.

Vsa prejeta naročila bomo odpremljali po vrsti, kakor jih bomo prejeli. Vnaprej se opravičujemo, ako zaradi omejene količine blaga pozneje došlih naročil ne bomo mogli izvršiti.

Zato Vam priporočamo, da naročite takoj po prejemu kataloga.

V e l e b l a g o v n i c a

Kastner & Ohler

Z a g r e b, I l i c a 4 i n 6